

Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta
Katedra křesťanské výchovy

UPCYKLACE A ROZVOJ VZTAHU K ŽIVOTNÍMU PROSTŘEDÍ V OBDOBÍ MLADÉ DOSPĚLOSTI

Bakalářský projekt

Autor: Marie Vajdřáková

Vedoucí práce: PhDr. Gabriela Šarníková, PhD.

Olomouc 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářský projekt vypracovala samostatně, pracovala podle uvedených požadavků a zdroje, které jsem využila, uvádím v seznamu literatury.

V Olomouci dne

.....
Marie Vajďáková

Poděkování

Chci poděkovat PhDr. Gabriela Šarníková, PhD., za vstřícné vedení bakalářského projektu, poskytování cenných rad a odborných připomínek při zpracovávání veškerého materiálu.

Obsah

Úvod.....	5
1 Životní prostředí	6
1.1 Vymezení problematiky životního prostředí	6
1.1 Současné antropogenní vlivy na životní prostředí	9
2 Upcyklace jako prostředek k ochraně životního prostředí.....	12
2.1 Pojem upcyklace.....	12
2.2 Textilní materiál	14
2.3 Dřevěné výrobky	16
2.4 Sklo.....	17
2.5 Ostatní výrobky a materiály	17
3 Volný čas mladých dospělých jako příležitost k upcyklaci.....	19
3.1 Charakteristika mladé dospělosti.....	19
3.2 Využívání volného času v mladé dospělosti	20
4 Praktická část – Kurz Upcyklace	24
4.1 Zdůvodnění potřeb realizace kurzu	24
4.2 Cíl kurzu.....	26
4.3 Cílová skupina.....	26
4.4 Zabezpečení kurzu.....	26
4.4.1 Výběr objektu.....	26
4.4.2 Propagace kurzu	27
4.4.3 Personální a materiální zabezpečení	28
4.4.4 Etické aspekty kurzu	29
4.5 Popis kurzu	29
Závěr	52
Seznam literatury	53
Přílohy	57

Úvod

Jedním ze znaků současné globální společnosti je starost o životní prostředí. Do jeho ochrany se aktivizují lidé všech věkových kategorií, kteří utvářejí společenství a organizace jejichž cílem je prosazovat, uskutečňovat a hájit zájem na zdravém životním prostředí. Budují například naučné stezky, zajišťují ekologickou výchovu a vzdělávání, ale taky usilují o legislativní změny vedoucí k ochraně před znečištěním a snižováním opadu.

Jedním ze způsobů, který se pro záchranu používá je třídění odpadu a následná recyklace či upcyklace. Upcyklace je v porovnání s recyklací novější a méně známým pojmem a znamená kreativní přeměnu odpadu v nový produkt s lepší kvalitou. A protože téma upcyklace považuji za významnou a aktuální, předkládám tuto práci s návrhem projektu pro popularizaci jeho termínu pro skupinu mladé dospělosti.

Hlavním cílem teoretické části je popsat problematiku životního prostředí a o upcyklaci. Teoretická část se skládá ze tří kapitol. První kapitola vymezuje pojem, uvádí ho do systému a popisuje jeho složky. Dále se zabývá člověkem jako tvorem, který ovlivňuje přírodu a mění ji. Druhá kapitola se zaměřuje na upcyklaci jako prostředek ochrany životního prostředí, její definici a vývoj. Třetí kapitola popisuje, kdo mladý dospělý je, jakými problémy si člověk v tomto období prochází a uvádí jeho změny vůči adolescentům. Zaměřuje se také na volný čas mladého dospělého a způsoby jeho trávení.

Hlavním cílem praktické části je vytvoření návrhu kurzu a navrhnout účastníkům upcyklaci jako jednu z forem ochrany životního prostředí. Upcyklace pro mladé dospělé je navržena na dobu tří měsíců. Součástí je realizace, výběr objektu, propagace, personální a materiální zabezpečení i etické aspekty kurzu.

1 Životní prostředí

Otázka životního prostředí je problémem mnoha států včetně civilizovaného světa a zasáhl už téměř všechny jeho oblasti. Na tento problém začala ve větším měřítku poukazovat organizace Greenpeace (založení roku 1971), která se zasazuje právě o jeho ochranu.

Na aktuálnost tématu odkazuje i velký počet studijních oborů, které se danou problematikou zabírají. Oblast vzdělávání nabízí svým studentům obory, kde je životní prostředí klíčové. Jedná se o obory jako ekologie a ochrana životního prostředí, průmyslová ekologie nebo správa ochrany životního prostředí. Tyto obory jsou vyučovány přinejmenším na třinácti středních školách České republiky. Absolventi (těchto ale i z jiných škol i oborů) poté mohou pokračovat na vysoké škole v obdobných oborech na jedna a třiceti školách a jejich fakultách. Mohou si vybrat z oborů jako je ochrana životního prostředí, sociální a kulturní ekologie, ekologické zemědělství, aplikovaná a krajinná ekologie, učitelství přírodopisu a environmentální výchovy, preventivní přístupy v ochraně životního prostředí, chemie a toxikologie nebo technologie a environmentální inženýrství.

Vědci zmíněných oborů si pokládají otázky, jak se vypořádat s globálním oteplováním, problémy v oblasti zdraví, degradace životního prostředí a nezaměstnanosti, a přitom dosáhnout udržitelného hospodářského růstu. Další otázky se zaměřují na to, jak zamezit vzniku odpadu, jak recyklovat či opětovně využít již vzniklé výrobky (Evropská unie, 2015).

1.1 Vymezení problematiky životního prostředí

Pojem životní prostředí pochází z ekologie, kde je využíván pro označení domovského prostředí živého objektu. Životní prostředí lze ovšem chápat z různých aspektů, a proto neexistuje jedna všeobecně platná definice. V širokém slova smyslu lze životní prostředí definovat jako všechno to, co člověka obklopuje a kde žije. Tedy jako prostředí, které mu umožňuje život. Je to tedy soubor podmínek, ve kterých probíhají všechny možné procesy živého organismu, bakterií, rostlin a živočichů (Marková, 2014).

Statická definice životního prostředí mluví o souboru faktorů nezbytných k životu určitého živého organismu. Dynamická definice říká, že je to část světa, v níž je sledovaný objekt ve stále interakci. „Systémová definice mluví o složitém systému složeného z přírodních, umělých a sociálních složek světa, jež jsou nebo mohou být sledovaným objektem ve stálé interakci“ (Marková, 2014).

Uvedené definice se zabývají pojmem z hlediska jeho původního významu, tedy jako prostředí, ve kterém žije organismus. Druhý význam tohoto pojmu vyplynul z postavení člověka v přírodě. Člověk je zde sledován jako organismus dvojího postavení. Na jedné straně je součástí přírody a platí pro něj vše co pro ostatní živé organismy. Na druhé straně je člověk, který je jako jediný z nich schopen tyto zákony poznávat a poté poznatky předávat další generaci (Marková, 2014).

Životní prostředí je považováno za systém, tedy za složky, které na sebe vzájemně působí a ovlivňují se. Marková (2014) ho rozděluje z hlediska původu na přírodní a umělé. Přírodní složky nejsou vytvořené člověkem a můžeme mezi ni zařadit neživou (půda, voda, nerostné bohatství, sluneční záření aj.) a živou (organismy, rostliny, živočichové) přírodu. Hlavní složky životního prostředí je atmosféra, voda, půda a živé organismy.

Atmosféru (neboli ovzduší) nazýváme také plynným obalem Země a řadíme ji mezi neživou složku prostředí. Původní atmosféra byla tvořena látkami, které vznikaly při uvolňování z vulkánů, ta stávající je složená z plynů a par. Mezi ně patří i škodlivé a znečišťující látky. První část tvoří přirozené látky uvolňující se při procesech dýchání a fotosyntézou, druhou část způsobuje člověk svou činností (Slábová, 2006).

Vodní obal Země nazýváme hydrosférou, jedná se o neživou složku životního prostředí. Voda je součástí nekonečného koloběhu vody na Zemi (Marková, 2014). Jedná se o základní potřebu nejen člověka, ale i ostatních živočichů a rostlin. Je nezbytná a není ničím nahraditelná. Její zásoby jsou vyčerpatelné a znečištění způsobuje obrovské škody na životech i majetku. Z těchto důvodů by měla být realizovaná primární a sekundární ochrana. V primární fázi se jedná o zamezení znečištění a plýtvání. Jejím nástrojem je především vhodná legislativní zakončení, která by měla být jednotná pro všechny státy světa. Sekundární fáze je spjata s řešením důsledků znečištění. Voda se ovšem v čistém stavu téměř nikde nenachází, jsou v ní přítomné různé chemické látky, viry a bakterie. Ty můžeme odhalit buď změnou barvy, vůní či chuti nebo jejím rozborem (Čistá Voda, 2018).

Půda se řadí mezi neživou složku životního prostředí. Jedná se o svrchní část zemské kůry nazývanou litosféra, která vznikla dlouholetými procesy. Na těchto procesech se podílí celá řada faktorů živého či neživého původu. Svou odpovědnost na tom nese i zvětrávání hornin a činnosti živých organismů (Marková, 2012). Živou složku půdy tvoří bakterie, houby (plísňe, kvasinky, podhoubí hub), rostliny (řasy, kořeny rostlin) a živočichové (roztoci, kroužkovci, hmyz, larvy aj.). Vlastnost, která je pro půdu nejdůležitější je úrodnost. Jedná se o schopnost poskytnout rostlinám dobré podmínky pro růst a další vývoj. Úrodnost půdy závisí na jejím složení, nicméně vhodnými metodami (hnojení, správný osev půdy) ji můžeme zvýšit. Půda se

dělí na zemědělskou a nezemědělskou. Do zemědělské se počítá orná půda, lesní porosty, louky, pastviny, chmelnice, vinice či zahrady. Do půdy nezemědělské řadíme vodní plochy (rybníky, jezera, řeky, moře aj.), lesy či zastavěnou plochu (Marková, 2014).

Poslední složka jsou živé organismy, které spadají do živé složky. Tato složka je tvořena bakteriemi, houbami (kvasinky, plísně, podhoubí hub), rostlinami (řasy, kořeny rostlin) a živočichy (roztoci, larvy, hmyz, ptáci, savci, člověk). Na zemi se vyskytuje nepřehledné množství živých organismů, které člověk není schopen spočítat. Navíc postupem času díky nepříznivým podmínkám i zásahu člověka tyto druhy hynou. Význam organismů na zemi je ovšem nezastupitelný. Mnozí jsou součástí potravinových řetězců, těla uhynulých organismů se přeměňují na organickou hmotu půdy a jsou zdrojem živin pro rostliny i ostatní živočichy (Marková, 2014).

Člověk, jež je součástí živých organismů, je považován za největšího znečišťovatele vůbec. Ten vědomě i nevědomě zasahuje do procesů životního prostředí a ovlivňuje je. Člověk tuto možnost ovlivňovat prostředí nevyužívá vždy s rozumem a s vědomím důsledků. Nebylo tak ale od počátku lidstva. V počátcích své existence ovlivňoval člověk životní prostředí velmi nepatrně. Využíval prostředí k zisku potravy lovcetvím nebo sběrem rostlin. Poté člověk našel oheň, díky němuž docházelo k odlesnění skrze požáry a využívání půdy k zemědělství, pastevectví a pěstování rostlin. Postupem času se lidská populace rozrůstala a lidé pro sebe potřebovali více prostoru. Osidlovali novou půdu, zakládali města, ovlivňovali zavlažování. Došlo k velkému rozvoji průmyslu, přepravy, k úbytku neobnovitelných zdrojů, ničení ekosystému a snížení rozmanitosti přírody. Postupem času dochází ke vzestupu toxikace jednotlivých složek životního prostředí a k narušení klimatu. Lidstvo i nadále exponenciálně roste a produkuje množství odpadu, který poté není schopno využít nebo přepracovat. Prostředky Země jsou ovšem omezené a ona není schopna uživit tak velké množství lidské populace. Zásahy do přírody jsou tak obrovské, že dochází k narušení přirozených vztahů a původní přirozené rovnováhy. Exponenciální vývoj zanechává na lidech zdravotní důsledky. Je zde velký výskyt rakoviny, leukémie, plicních nemocí, klesá plodnost žen i mužů a mnoho dalších. Navzdory vědeckým pokrokům a lékařské péči se objevují nové a těžší nemoci. Lidé zde testují neustále nové léky, potraviny, chemikálie či biologické zbraně. Země se v důsledku toho stala obrovskou laboratoří, kterou člověk využívá především pro svůj prospěch a tím ji devastuje. Člověk nebere ohled na okolní prostředí, na kterém je přesto tak závislý (Marková, 2014).

1.1 Současné antropogenní vlivy na životní prostředí

V současném období dochází k bouřlivému nárůstu vědy, technických vymožeností a ekonomiky, které sice zvyšují úroveň lidstva, zároveň ale škodí životnímu prostředí (Marková, 2014).

Masivní rozvoj *zemědělství* škodí životnímu prostředí. Člověk klade větší nároky na množství, proto má snahu zemědělství zintenzivnit. Zkvalitňuje mechanizaci a automatizaci procesů s použitím chemikálií. Její nadměrná dávka ovlivňuje biosféru a zvyšuje citlivost rostlin na škůdce a choroby. Snahou lidí by mělo být ekologické zemědělství, které stojí za přirozenou půdní úrodností bez použití průmyslových hnojiv. Další snahy by měly být orientovány na ochranu a kvalitnější využití zemědělské půdy, zachování a zlepšení přísunu vody. V rámci živočišné výroby se vyskytují problémy s vysokou koncentrací chovu zvířat. Ve snaze zisku zdravějších potravin vzniklo ekologické zemědělství snažící se o ochranu potravin před cizími nebezpečnými látkami. Vyhýbá se hnojivům, syntetickým materiálům a pokouší se o co nejpřirozenější podmínky pro chov zvířat a pěstování rostlin.

Lesnictví má mnoho funkcí, mezi něž patří vodohospodářská, půdoochranná, klimatická urbanisticko-hygienická, zdravotně rekreační a kulturní. Tato součást životního prostředí je nejvíce poškozována vlivem emisí. Projevuje se vysycháním či zastavením růstu přirozeného přírůstku. Lesní porosty jsou náchylné na napadení škůdců a závažný problém je při nadměrném odlesňování krajiny a změny skladby lesa (Slábová, 2006).

Rybolov jako sportovní záležitost je pro přírodu poměrně neškodný, jinak tomu je ale při rybolovu nadměrném. Rybolovu se lidé začali masivně věnovat na počátku 19. století, neboť hledali tuk na lampový olej a díky tomu byly tresky, sledi a sardinky na pokraji vyhynutí. V pol. 20. století se masivně zvýšila kapacita rybolovu velkými komerčními loděmi, které vytlačily místní lovce, kteří se tímto ztratili živobytí i potravu pro rodinu. Za posledních 55 let již nemá komerční rybářství takové výnosy jako předtím a lidé pochopili, že oceán není nekonečný a není zde nekonečně mnoho potravy. Díky rybolovu dochází k vyhynutí druhu, snížení biodiverzity a snížení četnosti druhu. Živočiškové, kteří si rybami a rybími organismy živí, jsou často bez přísunu potravy a hynou (McKeever, 2010).

Energetika, zabývající se ziskem, přeměnou a distribucí energie, je zcela závislá na fosilních palivech, které ovšem jsou neudržitelné. Největší riziko je zejména u ropy, jejíž zásoby jsou konečné a nachází se v politicky neklidných nebo hůře dostupných místech. Světová potřeba těchto energií neustále roste, zejména díky rozvojovým zemím, která fosilní paliva používají ze všech zdrojů nejvíce (Slábová, 2006)

Hornictví se zabývá těžbou fosilních paliv, rud a ostatních nerostných surovin, při níž je ovlivněná půda, voda i vzduch. Těžba je spojena s přesunem půdy, hromaděním hlušin (tj. nezužitkový materiál ukládaný nedaleko těžební oblasti do podob kopců) a také k uvolnění dříve izolovaných prvků do oběhu. To má za následek ohrožení povrchových i hlubinných zásob vod. Následná úprava surovin způsobuje řadu rizik pro životní prostředí, především kontaminaci ovzduší (Slábová, 2006).

Metalurgie se zabývá výrobou, mechanickou, tepelnou a chemickou úpravou kovů. Je pro ni typický velký přesun surovin a také enormní spotřeba energie. Důležitou roli zde hrají odpadní produkty, které mohou být v pevném, kapalném či plynném stavu. Mimo to průmysl znečišťuje okolí hlukem, tepelným a světelným zářením či dokonce radiačními účinky.

Urbanizace znamená nárůst koncentrace obyvatel ve městě a nárůst počtu lidí žijící ve městech. Lidé se ve velkém množství stěhují z venkova a malých sídel do velkých měst a vznikají městské a průmyslové aglomerace, a dochází tak k vylidňování venkova. Velký posun v tomto udělala průmyslová revoluce, která donutila lidi přestěhovat se za prací, ke zdrojům a surovinám (voda, uhlí aj.). Z důsledku výstavby a zvětšení měst se výrazně mění reliéf krajiny. Ve městech se koncentruje průmysl, služby a tím se zvyšuje koncentrace negativních vlivů životního prostředí, dochází ke většímu znečištění a zvyšuje se hlučnost.

Cestovní ruch a rekreace negativně ovlivňuje krajinu díky zástavbou půdy pro výstavbu objektů a příjezdových cest k nim. Díky špatné infrastruktuře v chatové oblasti dochází ohrožení zdrojů pitné vody, zvýšeným výskytům požárů a vzniku skládek. Při velké hustotě lidí v turisticky atraktivních oblastech dochází k poškozování půdy, rostlin a lesů. Dochází zde také k nelegálnímu odchytu zvěře či úhynu chráněných rostlin (Slábová, 2006).

Doprava sloužící k přepravě materiálů, energie, informací nebo osob v prostoru a čase, způsobuje hluk, vibrace nebo znečištění ovzduší. Dopravu dělíme na železniční, silniční, leteckou, vodní a městskou nekonvenční (lanová, pásová a potrubní). Nejvíce zastoupenou je železniční a silniční, a to díky rozlehlým silničním a železničním sítím. Letecká doprava je nejvíce využívaná na dlouhé vzdálenosti pro rychlost a krátký časový úsek, ale spotřebovává velké množství paliva. Vodní doprava je nenahraditelná, jelikož v současné době přepravuje 90 % objemu zboží a je na ní závislá ekonomika. Dojde-li k potížím, může uvolňovat ropu či olej, který usmrcuje podvodní život. Mezi městskou nekonvenční dopravu řadíme tu, která slouží k přepravě zboží, nejčastěji ropu a plyn. Dojde-li k poškození, lidé přicházejí o pitnou vodu.

Chemický a potravinářský průmysl patří mezi jeden z nejrizikovějších. Výrobou chemických produktů dochází k jeho uvolňování a samotné výrobky se po použití mění v odpad.

Ropný průmysl je největší znečišťovatelem životního prostředí. Ropa je sama o sobě surovinou pro petrochemický průmysl, který ji zpracovává a využívá při výrobě plastů, pesticidů, léků, fosilních paliv nebo k výrobě elektřiny. Samotná těžba by nebyla tak nebezpečná, kdyby nebyly časté nehody, kdy se ropné potrubí rozbije a vylije svůj obsah do vody. Ropná skvrna přináší náklady na její odstranění, mimo to zabíjí živočichy žijící ve slaných vodách.

Textilní průmysl je po ropném největším znečišťovatelem životního prostředí a největším průmyslovým odvětvím na Zemi. Největší továrny se nachází v rozvojových zemích Asie (např. Bangladéš, Čína, Vietnam, Kambodže). Negativní dopady nese průmysl v každém svém kroku, který začíná pěstováním, sklizní vláken, výrobou surovin, navazující výrobou samotné textilie, barvením přes dopravu ke koncovému zákazníkovi až po jeho odstranění. V mnohých obchodních řetězcích je k mání Fast Fashion neboli „rychlá móda“. Jedná se o velmi levnou a lehce dostupnou módu, která je známá svou nadprodukcí a na výrobu využívá zaměstnance, kteří pracují v těžkých pracovních podmínkách a za svou práci dostávají velmi malou mzdu. Fast Fashion vynikají velmi nekvalitními materiály s vysokým obsahem polyesteru, který se praním uvolňuje do životního prostředí a ohrožuje tak živočichy (i lidi). Tyto produkty mají navíc nízkou kvalitu a rychle se opotřebí, čímž donutí své zákazníky k opakované koupi. Často zde dochází k napodobování a padělání značek. Mnohým zákazníkům však toto vyhovuje, neboť si textil mohou pořídit za velmi nízkou částku, bohužel už si neuvědomují, co stojí za tak nízkou cenou produktu a kdo tuto cenu platí (Krejčí, 2016).

2 Upcyklace jako prostředek k ochraně životního prostředí

Způsoby, kterými může člověk chránit životní prostředí je mnoho. Přes třídění odpadu, šetření vody, využívání swap akcí, navštěvování secondhandů či bleších trhů, až po nevypouštění pesticidů do řek a polí. Jeden ze způsobů ochrany životního prostředí je využití potenciálního odpadu a v jeho přetvoření do nového. Jedná se o upcyklaci.

2.1 Pojem upcyklace

Základy upcyklace z hlediska popisu a vymezení postavil Němec Reinard Pilz z technologické společnosti Pilz GmbH roku 1994. Pilz se zabýval myšlenkou, že moderní společnost potřebuje nový druh recyklace, který přinese vyšší užitou hodnotu, nezatíží životní prostředí a zachová výrobní zdroje. „Mluvili jsme o hrozící direktivě ohledně demoličního odpadu „Recyklace“, já to spíš nazývám „downcycling“- je to recyklace se sníženou hodnotou. Ničí cihly, ničí všechno. To, co opravdu potřebujeme, je upcyklace, kde je starým produktům dáována vyšší kvalita, nikoliv nižší.“ (CS Technologies, 2015).

O popularizaci termínu se postaral v roce 1999 belgický podnikatel, ekolog Gunter Pauli, který napsal knihu UpCycling. Na knihu poté roku 2002 navázali architekt William McDonough a chemik Michael Braungart. Společně napsali knihu s názvem Cradle to Cradle: Remaking the Way We Make Thing (v překladu „Od kolébky ke kolébce: Přetvoření cest, kterými vyrábíme věci“). Tato dvojice uvedla pojem upcyklace do povědomí pop kultury, ve které se dožadují transformace průmyslu prostřednictvím ekologicky inteligentního designu (Aujezdský, 2015).

Stejná dvojice autorů McDonough a Braungart vydala roku 2013 knihu The Upcycle: Beyond Sustainability – Designing for Abundance (v překladu Ucyklace: Mimo udržitelnost– Navrhování pro hojnost). „Popisují člověka, který není pouhým konzumentem služeb a ekonomických statků, ale podstatně se podílí na procesu šetření s efektivním využitím zdrojů až po plánované zužitkování věcí po ukončení jejich životního cyklu“. „Klíčem k udržitelnému rozvoji je racionální navrhování produktů, které po vyčerpání jejich užitečných vlastností neskončí na skládkách, ale budou znovu v jiné formě využitelné.“ (Aujezdsky, 2015) Tato teorie je základním principem fungování přírody a je proslulá jako „waste equals food“ neboli odpad je roven potravě (Pelikánová, 2017).

Upcyklací nazýváme proces, při kterém jsou použité výrobky předělány na věci s vyšší hodnotou a kvalitou, kterým se dává jejich druhý život (Sung, 2015) a pomáhá tak životnímu

prostředí s nadmírou odpadu. Proces upcyklace je považován za prostředek ke snížení spotřeby materiálů a energie a slouží pro zajištění udržitelnosti. Szaky (2014) vidí upcyklaci jako jedno z nejudržitelnějších cirkulárních řešení odpadů, neboť nevyžaduje tak velký přísun energie a z odpadu vzniká zcela nový využitelný produkt.

Pojem upcyklace se často zaměňuje s recyklací či downcyklací, ovšem mezi těmito pojmy je značný rozdíl. *Recyklace* je proces, o který se snaží většina populace. Použité (a dále zdánlivě nepoužitelné) věci jsou roztríděny do kontejnerů na papír, plast, sklo aj. a v třídě dále roztrženy a zpracovány. Novinový papír se rozmělní a vytvoří se z něj nový blok na psaní poznámek. Tohoto procesu není možné užívat donekonečna. Pojem *downcyklace* odkazuje na opakovanou recyklaci, při níž se snižuje kvalita tohoto materiálu. Příkladem může být dřevo. Chce-li se člověk zbavit dřevěné podlahy nebo stavebního materiálu, přetvoří ji na dřevotřísku, až doslouží i ta, vezme ji a spálí v krbu, čímž vznikne teplo, u kterého se může ohřát. Tak dřevo hned neskončí na skládce, ale postupně snižuje jeho hodnotu a poslouží mu. Obdobně se pracuje s papírem. V první fázi se zpracuje dřevo a vytvoří se kvalitní křídový papír vysoké kvality, který se použije na výrobu knihy nebo na výtvarnou potřebu. Doslouží-li, vznikne z něj novinový papír, na které se natisknou zprávy, z těch poté vznikne toaletní papír, rulička od toaletního papíru či kartony na vajíčka. Podobně je možnost zpracovat zbytky z kuchyně, které místo do kontejneru na bioodpad hodíme na vlastní kompost. Tam se promění na zeminu plnou živin, kterou můžeme použít k pohození vlastní zeleniny. Příkladem je i suché pečivo, které člověk rozmixuje a použije na obalení kuřecího řízku. (Co je upcyklace a downcyklace?, 2018). Pojem *upcyklace* využíváme tehdy, vymyslíme-li odpadku nový účel s použitím kreativity. V běžném životě ji můžeme vidět u kutilů (ang. výraz. Do It Yourself / DIY), či chatařů. Upcyklace je tedy kreativní nápad úzce spjatý s uměním, který inspiruje čím dál více lidí. Příkladem může být práce umělce či designéra, kteří odpad sesbírají a promění je v umělecké dílo. Zde můžeme vidět rozdíl v hodnotě odpadu a nové upcyklované věci. (Upcyklace, downcyklace, recyklace. Znáte rozdíl?, 2016)

Upcyklace má svá pozitiva i negativa. Pozitiva dělíme na ekonomické, sociální a pozitiva pro životní prostředí. Mezi ekonomické řadíme úsporu nákladů a nové příležitosti zisku. Sociální benefity čítají zmírnění chudoby v rozvojových zemích, psychickou pohodu a socio-kulturní výhody vyspělých zemí. Mezi přínosy pro životní prostředí patří redukce a prevence vzniku odpadu, úsporu místa na skládce, redukce již vzniklých surovin, snížení spotřeby energie a skleníkových plynů vzniklých při spalování. Na druhé straně stojí negativa a bariéry. Patří zde nízká informovanost, neúčinnost při sběru a třídění materiálu, neznalost upcyklace. Další

negativem jsou malé preventivní opatření pro redukci odpadu ve srovnání s celkovým množstvím i malá velikost upcy-trhu. U jednotlivce (spotřebitele, tvůrce či podnikatele) se můžeme bavit o nízko-objemovém řešení pro redukci/prevenici vzniku odpadu, malá velikost trhu a omezené počty jednotlivců, kteří jsou ochotni odpad třídít, čistit a posouvat dál k upcyklaci nebo ji sami provádět. V neposlední řadě se jedná o nedostatečnou informovanost o dalších možnostech, než je vyhození věci. Upcyklovaný produkt také není atraktivní pro každého a nevidí v něm tu hodnotu (Sung, 2015). Munreo a Hatamiya (2016) mluví o problémech upcyklace ve stavebnictví. Mezi něž patří omezující kódy a standardy, nedostatek vyškolených pracovníků, nedostatek nástrojů, ekonomická překážka, povolení a velká rizika při dekonstrukci.

Ačkoliv se upcyklace může jevit jako složitá a nepodstatná záležitost malých rozměrů, čím dál více se o tomto způsobu ochrany přírody začíná mluvit. Na internetu, Youtube, Instagramu či Pinterestu je k nalezení mnoho inspirace. Mimo to se o odpadu a jeho upcyklaci zajímá stále více lidí, kteří vybízí ostatní ke kreativitě. Mnozí z nich založili organizace nebo značku a začali se tím žít.

2.2 Textilní materiál

Textilní průmysl patří mezi ty, které nejvíce zatěžují životní prostředí. Vyskytují se zde organizace, které se s nadměrným množstvím snaží pracovat. V České republice byla založena firma Textile Mountain, která tento „odpad“ shromažďuje a prodává dál. Firma působí jako ekologická alternativa nákupu textilní metráže a galanterie na trhu a zaměřuje se na záchranu textilního odparů, který vzniká díky nadvýrobě. Nevyužitý textil poté končí ve skladech jako tzv. dead stock (mrtvé zásoby), které končí na skládkách či ve spalovnách. Firma se tedy zaměřuje na vyhledávání produktů, které si poté odveze a prodává ve svém obchůdku v Praze a také na shopu. V případě zájmu z nich sama vytvoří dárkové předměty na míru (Textile Mountain™, 2021). Mimo jiné jsou zde tvůrci, kteří textilní odpad upcyklují ve věci nové.

První inspirující tvůrce je Katarína Peterová původem ze slovenského města Topoľčan tvořící pod značkou La Florita. Vystudovala speciální pedagogiku, a jako učitelka v mateřské školce se snažila o osvětu dětí ohledně ekologie, snažila se být tzv. eko-učitelkou. Vždy ji ale lákala tvorba módy, proto se v roce 2021 rozhodla opustit stávající práci a začala se věnovat své lásce (především upcyklaci) naplno. Svou tvorbu zveřejňuje na sítích, a tak se snaží motivovat další lidi k tomuto tvořivému procesu. Z její tvorby je nutno zmínit upcyklaci oblečení a zbytkové metráže (Obr. č. 1) (Peterová, 2021).

Petra Španvirtová tvoří pod značkou Bylajsemsukně.cz. Dříve pracovala v kanceláři, na mateřské dovolené začala šít a zjistila, že by se chtěla šítí a upcyklaci věnovat i po její konci a vybudovat si svou značku. Nyní se věnuje tvorbě tašek se stoprocentně upcyklovaného materiálu. Veškerý materiál shání v secondhandech, jedná se především o košile, kalhoty, kabáty, saka nebo sukně. Svou tvorbu sdílí na sítích a na webové stránce, kde si zákazníci mohou objednat upcyklovanou tašku. (Obr. č.2). Tvoří také na přání, zákazníci mohou společně s tvůrkyní vytvořit výrobek kompletně na přání podle jejich představ (Španvirtová, 2020).

Tvůrkyně Ing. Lucie Legnerová tvoří pod značkou Luciina nebesička. Jak titul napovídá, tvůrkyně vystudovala vysokou školu technického směru, poté manažerovala několika obchodům a také se podílela na vzniku alternativní základní školy. Ačkoliv se přešívání starého oblečení na nové a ručnímu barvení nepotřebných látek věnuje přes dvacet let, teprve před dvěma roky založila značku, pod kterou své výrobky prodává. Věnuje se také přešívání košil a oblečení ze second handů s menšími vadami, které díky tomu nikdo nenosí (Obr. č. 3). Poškozené části odstraní a pro klienty vytvoří kousek z té zdravé a nepoškozené části látky. Její tvorbou se prolíná oranžová barva, jelikož je symbolem optimismu, mládí a radosti ze života a také v člověku vzbuzuje zvědavost a touhu po dobrodružství. Tvůrkyně tvoří výhradně z přírodních materiálů, jako je len, viskóza, tencel, modal či bavlna, čímž se chová šetrně k planetě a životnímu prostředí. Mimo to svou práci zasvětila „SPOLUtvorbě“, tedy procesu, kdy upcykluje kousky na nové podle přání zákazníků. Nově ji také pohltilo batikování (Legnerová, 2021).

Pod značkou MORECY tvoří Monika Fleknová. Ta si uvědomuje množství oblečení, které produkuje textilní průmysl, i toho, že plno věcí díky nedokonalostem jako je flíček na rukávu ztratilo na atraktivitě a je odsouzeno k odhození na skládku či spálení. Z tohoto důvodu se rozhodla tomu předejít, prochází secondhandy a vyhledává kabáty, bundy, svetry, kalhoty a ostatní oblečení, které vyšlo z módy a které z největší pravděpodobností už nikdo nosit nebude. Tvůrkyně se je rozhodla zachraňovat a z těchto kusů a zbytků tvořit užitečné věci. Z jejího eshopu si mohou zákazníci objednat nebo spoluvytvořit batoh (Obr. č. 4), crossbody tašku, ledvinku, psaníčko a jiné (Fleknetová, 2021).

Tvůrkyně Helena Francová tvoří pod značkou ZHEFNUTO. Upcyklaci se začala věnovat už v dětství, kdy si chtěla ušít kalhoty ze starého prostěradla. Znovu se k šítí vrátila v roce 2015, kdy její dcera potřebovala batoh a ona u sebe měla pouze staré rifle. Upcyklace se pro ni od té doby stala relaxem, pohodou a poskytovatelem dobré nálady. V továrně na oděvy ji pracovat nebavilo, a proto se rozhodla jít vlastním směrem, který jí dával smysl, tedy upcyklaci. Nyní dělá práci především na zakázku. Zákazníkům vyrábí zástěry, tašky, pantofle (Obr. č. 5), dámské kabelky, crossbody, peněženky, psaníčka, tašky na drobnosti aj. (Francová, 2021).

Mezi tvůrci se najdou i mladší, třeba ještě začínající. Osmnáctiletá slečna Veronika Dušková tvoří pod značkou vedu_clothing, kterou pohltil její koníček šití. Od mladého věku miluje kreativitu a módu. Jako zastánce udržitelného života se věnuje převážně upcyklaci, šití z de-athstock materiálů a šití z certifikovaných látek, které garantuje splnění etických a ekologických požadavků, které chrání lidi a životní prostředí (Kučela, 2021). Svou práci zveřejňuje tvůrkyně na stejnojmenném instagramvé profilu. Ve svých projektech upcykluje sekáčové oblečení (především kalhoty a košile) na topy (Obr. č.6) či slušivé kloboučky (Dušková, 2021).

2.3 Dřevěné výrobky

O zpracování dřeva se stará stavebnictví a dřevozpracující průmysl. Při jeho opracování je využita chemická technologie, především pro jeho ochranu. Takové výrobky ovšem není možné pálit, neboť zapáchají a do ovzduší vypouští škodlivé látky. Jedna z možností je tyto upcyklovat v novou použitelnou věc.

Lubomír a Hana Krupovi jsou zakladatelé Ateliéru Paletky. Celý příběh ateliéru se datuje na začátek roku 2013, kdy tento pár snil o zdravé dřevěné posteli. Mezi kritérii byly palety známého původu a bez chemie. Nalezli tak tepelně ošetřené palety z japonského cedru. Tento pár založil webové stránky a rozeslal pozvánky na workshop. Oslovilo to celou řadu lidí, dokonce jim do měsíce přišla poptávka po celém paletovém interiéru, proto se rozhodli založit netradiční truhlárnu. Své výtvořky se zde snaží vyrábět co nejvíce ekologicky a kvalitně. Palety dováží ze své lokality a dřevo ošetřují pouze 100 % přírodními oleji. Díky truhlářům ovládající tradiční techniky mohou pracovat bez použití lepidel, které není možno kompostovat. Z palet vyrábí magnetky, prkýnka, podtácky, vázičky, komody, stolky, stoly (Obr. č. 7) postele, obložení, zahradní sety, knihovny, interiéry aj. Na svých webových stránkách nabízí také víkendové kurzy, které jsou ovšem beznadějně plné. Do roku 2021 díky této práci zachránili už deset tisíc palet, které by byly jinak spáleny či odhozeny na skládku (Pelikánová, 2021).

Výtvarnice a designérka Jana Ruská je hlavní tvář CHIMAERY. Ta nejdříve pracovala na výrobě šperků, ale postupně se propracovala až do interiérového designu. Ačkoliv na přání zhotoví téměř cokoliv, zaměřuje se především na upcyklaci nepotřebného nábytku, a to především konferenční stolky (Obr. č. 8), dvířka skříněk, komody, čela zásuvek či obklady. Tento nábytek poté dekoruje s pomocí skla a pryskyřice mezi které vkládá rostliny. Výtvarnice se svými zákazníky ráda vymyslí a zrealizuje to, po čem touží (Ruská, 2020).

2.4 Sklo

Sklo může být recyklováno nespočetně krát. Přesto ho někteří lidé místo do skla odhazují do smíšeného odpadu nebo na skládku a vytváří tak odpad. Pár tvůrců se rozhodlo situaci změnit a sklo upcyklovat.

Firma SRNA se rozhodla vracet použité sklo zpět do oběhu. Pomocí tradičních sklářských metod přetváří potenciální odpad na originální výrobky. Vše vyrábí ručně v České republice. První impulz k založení projektu bylo uvědomění si obrovského množství odpadu, které společnost produkuje. Dalším hybatelem byla fascinace sklem jako materiálem sklářského průmyslu, který je nyní na ústupu. Firma se zajímá především o upcyclaci odpadu, kterého si lidi váží a slouží jim. Zakládají si na respektu a minimalistické estetice. Svou práci prezentují na webových stránkách i sítích. Zákazník si může vybrat z velkého množství výrobků, např. džbánek, kafar, misek, panáků, váz (Obr. č. 9) či skleniček (Srna, 2019).

Josef Rozehnal a Jakub Kraus tvoří pod značkou NAHAKU. Jedná se o dva kamarády z designového studia z Brna. Pracují s odpadem formou upcyclace, díky kterému dávají věcem nový život. Pro svou tvorbu se rozhodli využít sklo pračky, které nechají opískovat a poté jej upraví do designového kousku (Obr. č. 10) (Rozehnal, 2021).

2.5 Ostatní výrobky a materiály

Výše jmenované průmysly či materiály jsou těmi běžnějšími. Mezi tvůrci jsou i takoví, kteří zaměřují svou tvorbu na jiné, mnohdy neobvyklé či nepředpokládané materiály.

Josef Rozehnal a Jakub Kraus tvořící pod značkou NAHAKU se mimo sklo zaměřují také na již použité, vypotřebované hasicí přístroje. Vrací do oběhu ty, které uhasily požár nebo viseli na chodbách dlouhých dvacet let a již ztratili smysl i funkci. Nyní se z nich lidé mohou znovu těšit v podobě misky, vázy, květináče či lustru (Obr. č. 11). Podobně využili i jednorázové nádrže na helium z nichž svým zákazníkům vyrábí misky. (Rozehnal, 2021)

Zuzanu Smithovou neboli Zuzi.Smi si pro svou upcytvorbu zvolila za materiál použité kávové kapsle. Své první pokusy začala již v roce 2017 a svou značku spustila v roce 2019. Tento materiál ji zaujal svou barevností a zpracovatelností. Lze jej jednoduše stříhat a ohýbat, i z tohoto důvodu vyžaduje opravdu jemnou a trpělivou práci. Materiál k výrobě získává od rodiny, kamarádů, známých nebo od svých zákazníků. (Vlachová, 2019) Z materiálu poté tvoří náušnice, náhrdelníky, brože, prsteny, přívěsky na krk i klíče, stojánky na vizitky, záložky do

knihy, dekorace na vánoční stromeček a mnohem více. Muži si mohou vybrat barevnou sponu na kravatu (Obr. č. 12) či manžetové knoflíčky.

Pod značkou BEKBK tvoří Eva Mauthnerová. Ta se k této tvorbě dostala, když náhodou objevila stínící rolety, nebo spíše velké zbytky, které vznikaly při jejich výrobě. Přemýšlela, co by se z nich dalo vyrobit a došla k názoru, že jedním z řešení je batoh. Ten je omyvatelný, lehký a antialergický. Rozhodla se tak jít udržitelnou a ekologickou cestou – upcyklací. Moto „Přece se to nevyhodí“ ji provází celou tvorbou (BEKBK, 2022). Na svých stránkách prodává minimalistické batohy (Obr. č. 13), ke kterým nedávno přidala i peněženky.

Nizozemská značka Eversom pracuje s upcyklací požárních hadic. Ty mnoho let zachraňovaly lidi, protékalo jimi miliony litrů vody a hasili horské požáry. Mnohé z nich vydržely i čtyřicet let, nyní už ale nejsou použitelné a na recyklaci se nehodí. Tento materiál je naprosto šetrný ke zvířatům, 100 % vegan. Jedná se o syntetický kaučuk, který se obtížně rozkládá, zato ale vydrží mnohem déle než živočišné a rostlinné materiály. Firma přetváří požární hadice na produkty na zakázku (EVERSOM, 2022). Jedná se především o batohy, obaly na hudební nástroje, tablety nebo knihy, opasky, obal na piva (Obr. č. 14) a mnoho dalšího.

Australská firma AViART Australia byla založena už v roce 2013. Zakladatelem a majitelem je profesionální pilot Rob Pearson. Již od mládí ho fascinovala letadla, sbíral jejich součástky a naučil se na nich létat ještě před tím, než mu to zákony povolily. Nábytek ze součástek začal vyrábět při čekání na další lety. Firma AViART Australia chce pocit dobrodružství a vášně z letecké dopravy přinášet lidem. Vizí je udržet historii naživu prostřednictvím upcyklací funkčního nábytku a umění ze skutečných součástí letadel (AViART, 2022). Firma vyrábí svým zákazníkům kancelářské nebo konferenční stoly z použitých křídel a křidélek (Obr. č. 15), police či zrcadla z krytu motoru.

Firma INDUSTRIAL KID z Maďarska upcykluje jízdní kola v půvabné lampičky. Nositelem nápadu je Peter, který své dceři roku 2013 vytvořil stolní lampu, protože nerad seděla v lavici. Kamarádi ho žádali, aby stejnou vyrobil i jejich dětem. V roce 2015 založil tuto značku a začal upcyklovat jízdní kola, která pro něj představují svobodu, zábavu a přísun čerstvého vzduchu. Tyto lampy mají unikátní mechanismus zapnutí a vypnutí, a to zatažení za brzdové páčky. Vyrábí je v deseti barvách, do kterých dává LED žárovky, díky kterým šetří energii o osmdesát procent, než kdyby zde byla běžná žárovka. Životnost lampičky je zhruba dvacet pět hodin (Obr. č. 16) (INDUSTRIAL, 2015).

3 Volný čas mladých dospělých jako příležitost k upcyclaci

Volný čas je přirozená a nedílná součást lidského života. S přibývajícím věkem člověka se jeho množství mění. Obrovský význam má zejména pro děti a dospívající, pro které to je prostor pro poznávání sebe a okolí. S přibývajícím věkem se tento čas mění na prostor pro seberealizaci a uspokojení vlastních zájmů a potřeb (Bocan, 2012).

3.1 Charakteristika mladé dospělosti

Vágnerová (2012) tvrdí, že ačkoliv je v naší společnosti většina období v životě člověka vymezena specifickým mezníkem nebo rituálem, který by na nastávající změny upozorňoval, v případě mladé dospělosti tomu tak není. Jediným existujícím faktorem je zde dosažení právní dospělosti. Mladou dospělost definuje na rozmezí 20 až 40 let.

Z pohledu biologického je mladá dospělost vázána na fyzickou zdatnost jedince a sexuální zralost vztahující se k partnerskému vztahu. Jedinec je hodnotově ovlivněn potřebou mít dítě, čímž se výrazně odlišuje od adolescentů, kde je těhotenství považováno za komplikaci. Sexuální aktivita se přesouvá od uvolnění se k nástroji pro zplození dětí. Mimo těhotenství mají ale tělesné změny nepatrný význam. *Z pohledu psychologického* je období výrazně těžší určit, neboť u každého jedince tyto změny probíhají v jiný časový úsek. Můžeme určit pouze oblasti, kterými se odlišují od adolescentů. Jednáme zde o oblasti změny osobnosti, změnu socializačního rozvoje a ekonomickou nezávislost. Do změn osobnosti patří osamocení se, svoboda v rozhodování a činech, za které si nese odpovědnost. Jedinec si je sebou jistý, má důvěru v sebe sama a dokáže odhadnout své síly a kompetence. Dochází také k sebeuvědomování si sebe sama, sebepotvrzení, stabilizaci emocí a posunu sebepojetí. Mladý dospělý zvládá emoce a jednání a je schopen věci odložit na později, nebo se jich zcela vzdát. Jedinec získává zkušenosti skrze učení, díky kterým jsou ovlivněny složky psychiky (kognitivní kompetence, emoční projevy, osobnostní vlastnosti i celkové sebepojetí jedince). Do oblasti socializačního rozvoje patří změna vztahu k ostatním. Jedinec přestává být závislý na své původní, orientační rodině, a aktivně se věnuje své profesi. Jeho vztahy jsou systematictější a klidnější, pohled na ně je realistický. Přestože je jedinec plně otevřen novým přátelstvím, mnohá z nich přetrvávají z období adolescence. Jedinec hodnotí své rodiče subjektivním pohledem, uznává jejich zkušenosti a dokáže je přijmout, rozhodne-li se tak. Jedinec zvládá párové soužití, které se pojí s akceptací potřeb druhého člověka a harmonizace s ní. Zralost se projevuje i v rovině profesní, jehož důležitým znakem je schopnost interakce s nadřízenými i podřízenými. Mezi tuto oblast můžeme

také zařadit přijetí nových (obtížnějších) rolí a s tím spojené způsoby chování a sociálním očekáváním ostatních. Díky rolím si každá osobnost stabilizuje své vlastní osobní vlastnosti, hodnoty, postoje a životní styl. Jedinci se vyjasní způsoby chování, vztahy k hodnotám a normám a celkově se dovrší morální uvažování. Dochází také k masivnímu rozvoji kognitivních kompetencí (tj. připravenost a způsobilost jedince pracovat s vědomostmi a informacemi za účelem pochopení vztahů nebo řešení problémů). Umění rozpoznávat problémy a rozčlenit je na dílčí problémy, hledat a nacházet alternativy řešení, dílčí řešení smysluplně spojovat a rozhodovat o celkovém řešení. Třetí oblast změn zahrnuje ekonomickou nezávislost, která potvrzuje soběstačnost, kde se seberealizuje a slouží jako prostředek sebepotvrzení role (Vágnerová, 2012).

Přestože jsou změny v mladém dospělosti nepatrné, je toto období považováno za velmi kritické. Pojí se s právy, povinnostmi a odpovědností za ně. Rozhodnutí, která v něm učiní, jej budou ovlivňovat a nastartují další nenávratné změny. Těmi se jedinec dostává do nových životních rolí a určí si tím další směr života. Díky nedostatku zkušeností, velkého optimismu a atraktivitě však často reaguje impulzivně a situačně a o důsledcích rozhodnutí nepomýšlí. Jedná se o období otevřených možností, která souvisí s rizikem zablokování dalšího vývoje. Je to také doba sociálních proměn, zisku nových zážitků a zkušeností. Člověk je více otevřen novým věcem, které chápe jako výzvu. Po 30. roku života dochází k bilancování, kdy člověk hodnotí spokojenost v životě a kvalitu získaných rolí. Vyhodnotí-li jedinec, že některou z rolí nepřijmul a toto rozhodnutí ho mrzí, začne o tom uvažovat nebo vytváří kompromisy a cesty k tomu, jak se k této cestě opět dostat. Svobodní dospělí uzavírají manželství a bezdětným se rodí děti. Bilancování vede člověka ke změně: partnera, zaměstnání, bydliště, počtu dětí aj.

Mladá dospělost v sobě nese dvě fáze. Fází intimity, která pomáhá k vytvoření důvěrnějšího, spolehlivějšího a stabilního vztahu, který slouží jako zdroj bezpečí (pro partnery, děti a další rodinu) a fází generativity, jejíž úkolem je něco vytvořit, něco po sobě na zemi zanechat, ať už jsou to vlastní děti nebo výsledky práce (Vágnerová, 2007).

3.2 Využívání volného času v mladém dospělosti

Volný čas je definován jako doba svobodného rozhodnutí (tedy že člověk může dělat to, co sám chce a ne to, co musí), vybraná činnost je člověku příjemná a přináší mu potěšení a radost a nachází zde příležitost k rekreaci, odpočinku, zábavě, obnově sil a k rozvoji osobnosti. Rozumíme tím zájmy a koníčky. Mimo to zde patří i čas související s volným časem, jako je doba strávená čekáním na ni či cesta na místo. Opakem volného času je doba, kdy si člověk plní své povinnosti. Musí zde dělat vše, bez ohledu na to, zda je mu to příjemné či není. Jedná se o

povinnosti spojené se zaměstnáním či povinnou školní docházkou a ostatní práce s tím související. Do této oblasti řadíme i péči o rodinu, domácnost, zajištění biologických potřeb a veškerou dobu s tímto související.

Oblast volného času a oblast povinností od sebe nelze přímo oddělit. Existují povinnosti, při kterých se člověk cítí komfortně, plní je s ochotou a radostí, jedná se o aktivity, které mu přinášejí radost, potěšení, ale i hmotné zabezpečení. Můžeme mezi to zařadit rybaření, kutilství, chovatelství, pěstitelství nebo hra v kapele. Tato oblast je často označována jako polovolný čas (Pávková, 2002).

Volný čas plní množství funkcí. Opaschowski (Hájek, Hofbauer, Pávková, 2011) rozlišuje sedm hlavních funkcí volného času. *Rekreační* zahrnuje zotavení a uvolnění se. *Kompenzační* odstraňuje zklamání. *Funkce výchovy a vzdělávání* přináší učení o svobodě a ve svobodě a sociální učení. *Kontemplační* funkce hledá smysl života a jeho duchovní stavbu. *Participační* funkce se podílí na účasti a vývoji společnosti. *Integrační* funkce se stará o stabilní život rodiny a růst společenských organismů. Sedmá a poslední funkce je *enkulturační*, která zahrnuje rozvoj sebe samých, tvořivé vyjádření skrze umění, sport a různých technických činností.

Kratochvílová (2000) rozlišuje pět funkcí, mezi nimiž je *zdravotně-hygienická* (kompenzace zátěže, rekreace a odpočinek), *seberealizační* (rozvoj schopností a zájmů), *formativně-výchovná* (formování člověka díky tvořivosti, charakteru, vůli a motivace), *socializační* (včleňování člověka do společnosti) a *preventivní* (předcházení vzniku sociálně patologických jevů).

Další dělení má čtyři funkce volného času. První z nich, *terapeutická*, popisuje volný čas jako prostor pro pomoc. *Poradenská* funkce slouží jako optimalizace životní dráhy. *Autonomní* funkce slouží jako uspokojování individuálních zájmů a únik od společenského tlaku. Poslední, *podporující* funkce, se zaměřuje na zdravý životní styl, tedy prevenci před sociálně patologickými vlivy (Marshall, in Knotová, 2011).

Naproti tomu Neulinger (1990) rozlišuje pouze dvě funkce volného času. Mluví o *objektivní* funkci, kterou představuje jako určitý časový úsek, ve kterém se aktivity odehrávají. Naproti tomu *subjektivní* funkcí popisuje volný čas jako stav mysli, tedy prožívání člověka jako individuálního jedince.

Mezi volný čas patří aktivity organizované a neorganizované. Mezi *organizované* patří ty, které pořádají určité instituce nebo spolky do nichž se člověk může zapsat. Patří mezi ně kroužky jako je výtvarný, sportovní, jazykový, dramatický, rukodělný. Tyto kroužky zpravidla organizují školy, školní družiny, školní kluby, střediska volného času, nízkoprahová centra aj. Mezi *neorganizované* patří všechny ty, které člověk nebo lidé organizují sami po předchozí domluvě. Může se jednat o přátelský fotbal, společné tvoření nebo třeba společné sledování

filmu. Další dělení mluví o míře pravidelnosti. Mezi *pravidelné* patří kroužky, pobyty či práce s nadanými. Mezi *nepravidelné* patří víkendové akce, projekty a příležitostné aktivity.

Dělení podle míry zapojení účastníka do aktivity se dělí na aktivní a pasivní. Mezi *aktivní* můžeme zařadit ty, u kterých člověk sám činnost vykonává, např. sport, procházka, vaření nebo tanec. Mezi *pasivními* bychom našli především sledování televize, poslech hudby či hraní počítačových her.

Dělení podle obsahu čítá společenskovední, pracovně-technické, esteticko-výchovné, tělovýchovné, sportovní a turistické aktivity. *Společenskovední* aktivity vedou člověka k poznání aktuálního společenského dění v historických souvislostech. Slouží jako výchova k vlasti, mateřskému jazyku, tradicím národa, společnosti či k partnerství. Mladý dospělý se může účastnit poznání nějakého objektu, jako je den otevřených dveří školy nebo kulturní památky. Může se vypravit na túru po republice, aby poznal historické památky a život osobností. Další možností je sledování politické či společenské diskuse (a aktivní zapojení), oslava svátku a výročí státu, být součástí lidových tradic (Velikonoce, Vánoce) nebo se účastnit náboženské tradice (obřad, bohoslužba). V *pracovně-technických* aktivitách se člověk zdokonaluje ve svých manuálních dovednostech a získává technické poznatky. Mladý dospělý se může ve volném čase věnovat elektrotechnice, kybernetice či rozvoji znalostí v automechanice. Může zde pracovat s materiály (papír, dřevo, textil), montovat či demontovat motocykly a bicykly nebo připravovat pokrm. Při těchto aktivitách člověk získává vědomosti o fauně i floře a celkové přírodě a životním prostředí. Patří mezi ně i chovatelství zvířete, pěstitelství rostlin, ale i rybářství, včelařství, myslivost nebo činnosti spojené s muzeem či planetářiím. *Esteticko-výchovný* obsah aktivit zahrnuje různé kulturní akce, vycházky, divadla, kina, práce se zvukem, práci s výtvarnou technikou a potřebami (kresba, malování) či události spojené s výtvarným cítením (výstavy). Posledním velkým okruhem k využití volného času jsou *tělovýchovné, sportovní a turistické* aktivity. Mezi ně zahrnujeme túry, sledování sportovních zápasů, tanec (moderní, párový, folklorní aj.) a sporty (fotbal, florbal, basketbal, kriket, lední hokej, plavání, surfing, gymnastika, rychlobruslení, horolezectví, rallye aj.) (Vágnerová, 2007).

Na způsobu trávení a volby aktivity má podle Šeráka (2009) vliv množství faktorů, jsou to faktory sociální, politické, ekonomické, demografické, kulturní a další jiné faktory podporující či omezující čas jednotlivců. Kromě uvedených faktorů závisí i na zaměření a typ osobnosti jedince, jeho výchovu, vzorce chování včetně hodnot tvořící se v průběhu života, prostředím či tradicemi. Je samozřejmostí, že člověk je individuální tvor a každý má zájmy jiné.

Důležitým faktorem pro výběr je pohlaví člověka. Muže častěji zajímají sportovní aktivity, jako je florbal, fotbal či hokej a sledováním každého kroku jejich oblíbeného týmu. Ženy

inklinují k aktivitám kulturního charakteru, jako jsou divadla, galerie či koncerty. Ženy si také více potrpí na stylových kavárnách a posezení s přáteli. V nynější době se ovšem mnohé aktivity mužů a žen mísí dohromady a pohlaví není podmínkou k aktivitě.

Místo bydliště je významným faktorem výběru aktivity. Značný rozdíl v jeho trávení lze nalézt mezi lidmi obývající města a vesnice. Lidé na vesnici nemají tolik rozmanitých aktivit, jako je návštěva divadel, kin, galerií či poslech moderní hudby. Častěji také tráví volný čas užitečnými aktivitami jako je zvelebování bydliště či obdělávání půdy. Lidé žijící ve městě mají rozmanitější možnosti i z důvodů výskytu nízkoprahových a volnočasových center, sportovišť, kaváren aj. Člověk ale může využít přepravních prostředků a za oblíbenou volnočasovou aktivitou zajet.

Dalším faktorem je vzdělání. Čím vyšší má člověk vzdělání, tím jsou i jeho možnosti rozsáhlejší. Vzdělanější lidé častěji tráví čas aktivně u sportu, čtou odborné články a literaturu, zajímají se o kulturu okolí nebo čas věnují dalšímu vzdělávání. Člověk nižšího vzdělání tráví čas pasivněji, a to především sledování TV a jeho zájmy nejsou tak široké.

Profese je další důležitý faktor. Člověk pracující v kanceláři (úředníci, IT technici) svůj volný čas věnuje manuální či jiné fyzicky náročnější aktivitě (zahradnické práce, procházky v přírodě), čímž si odpočine od psychicky náročné práce. Naproti tomu manuálně pracující člověk si rád odpočine u vtipného televizního pořadu či wellness.

Významný rozdíl nalezneme i u podnikatelů, kteří svůj čas zaměří na sebevzdělávání, seberozvoj, získání zkušeností, které využijí pro svou práci. Zkušenější podnikatelé více financují volnočasové aktivity a užívají si při cestování do exotických destinací (Červenka, 2004).

Volný čas mladého dospělého je ovlivněn mnohými faktory jako je způsob života nebo aktuální životní situace jedince a závisí jenom na něm, pro kterou z aktivit se rozhodne. Může přitom využít možnosti volnočasových center, zábavných parků, akcí a festivalů v okolí, trávit čas v přírodě nebo se vzdělávat.

4 Praktická část – Kurz Upcyklace

Kurzy organizované ve volném čase dospělých realizují různá volnočasová střediska a organizace zabývající se rozdílnými věkovými skupinami. Kurz Upcyklace, který v této části navrhuji, je tvořen se záměrem, aby jej mohl realizovat kdokoli, kdo o danou problematiku projeví zájem. Z tohoto důvodu není vytvořen pro konkrétní organizaci, konkrétní skupinu mladých lidí a rovněž není vázán na konkrétní místo realizace.

4.1 Zdůvodnění potřeb realizace kurzu

V současné době se na Zemi vyskytuje velké množství odpadu, který zůstává na skládkách. Tento problém je lidem prezentován přes internet, ale i YouTube či Netflix.

V Evropské unii vznikne ročně 2,5 miliardy tun odpadu (data z roku 2016). Největší podíl na tom má stavebnictví, poté těžba uhlí a kamene, ale i odpad z výroby, domácnosti, zemědělství aj. Přestože je ale tento odpad řešen komunitně, i nadále ho je mnoho. Členské státy se pokouší hledat způsoby, kterými by mohli zkvalitnit recyklaci a upustit od skladování a minimalizování spaloven a učinili rozhodnutí pro snížení odpadu. Do roku 2025 chce Evropská unie využívat a recyklovat minimálně 55 % odpadu, do roku 2035 maximálně 10 % odpadu (Nakládání s odpadem v EU: fakta a čísla (infografika), 2021). Při takovém množství jsou ale i tato čísla obrovská a s vznikajícím odpadem by se mělo pracovat okamžitě.

Česká republika „je nejrychleji se zvětšujícím „odpadkovým košem“ Evropské unie“ (Kovanda, 2022). Nárůst odpadu mezi lety 2005 a 2022 činil dvě sta osmnáct kilogramů na osobu, odpad za osobu a rok se tak vyšplhal na pět set sedm kilogramů. Přestože Česko nepatří mezi nejbohatší státy, dostalo se na vrcholné příčky těch států, které vyprodukují nadprůměrné množství odpadu. Velké množství odpadu mají především bohatší země, jejichž obyvatelé mají vyšší kupní sílu a spotřebují více zboží. Česko tak s produkcí odpadu nemá v eurozóně konkurenci (Kovanda, 2022).

Část odpadu je tvořen *textilem*. Do země putuje velké množství nekvalitního textilního materiálu z obchodních řetězců zvané Fast Fashion, které se vydaly směrem nízkých cen a s tím související velmi špatnou kvalitou produktů. Chce-li občan získat kvalitnější zboží, musí sledovat trh práce a za kvalitnější produkt si mnohonásobně připlatit. Na to ale mnozí z nich nemají finance. V případě, že se jim produkt zkaží či ztratí původní vlastnosti, okamžitě jej vyhodí a koupí si věc novou. Nemají důvod ani potřebu ji opravovat, neboť to pro ně není výhodné

časově ani ekonomicky. Další druh odpadu je *dřevo*, které je dokonce nejstarším druhem odpadu v lidské historii. V roce 2019 bylo v ČR vytěženo 31 milionů kubíků dřeva. Doslouží-li výrobky, jsou odsouzeny k likvidaci. Na dřevěné výrobky ale lze použít downcyklaci, ale to pouze na ty, které nejsou znečištěné a znehodnocené chemikáliemi. Takto znehodnocené dřevěné produkty není vhodné pálit, neboť se tím do ovzduší dostávají škodliviny. Z výrobků je vhodné vyrobit dřevotřísky a dají se také zpracovávat upcyklací (TŘÍDĚNÍODPADU.CZ, 2022). Při tvorbě *papíru* jsou využívána vlákna z jehličnatých a listnatých stromů, ale i voda, vláknina, plnidla, klížidla a barviva. Ani při výrobě recyklovaného papíru není využíván pouze použitý papír, ale často jsou přimíchávána vlákna nová. Navíc papír není možné recyklovat do nekonečna, ale pouze pětkrát až šestkrát. Poté už je kvalita snížena natolik, že je není možné nadále zpracovávat (Jak se vyrábí papír?). Recyklace použitých *plechovek* není snadná. Plech, ze kterého je plechovka vyrobena, je tenký a při tavení by shořel. Použité plechovky projdou složitou třídící cestou pro odstranění všeho nekovového (plast, papír, guma). Poté se plechovky slisují do balíků a až teprve potom jsou recyklovány. Nejedná se zde o příliš ekologickou cestu (Jak se recyklují nápojové plechovky). *Sklo* vhodné k recyklaci musí být kompletně rozděleno podle barev a zbaveno všech nečistot a netavitelných materiálů. Následně je rozdrceno a prodáváno sklárnám, to méně kvalitní je používáno na výrobu pěnového skla na izolaci. I tento proces recyklace je složitý a trvá poměrně dlouhou dobu (Jak se recykluje sklo). Z *kůže* jsou vyráběny boty, doplňky i oblečení. Předtím, než může být kůže zpracována, projde cestou čisticích procesů, ze které je odstraněn maz, tuk i vazivo, maso i chlupy. Poté je mořena a namáčena do měkkidel, a nakonec přetvořena do požadovaného tvaru (Churý, 2018). Samotné zpracování je pro přírodu zatěžující a pro pracovníky zdraví ohrožující a při následné recyklaci je důležité brát ohled na barviva a mořidla, která se v kůži nachází. *Dráty* získané z elektrických kabelů jsou považovány za elektroodpad. Tyto dráty jsou převážně měděné, hliníkové, ale i z drahých kovů, jako je zlato. Při recyklaci je nutné oddělit kov od izolace, ale tento proces je náročný na realizaci. (TŘÍDĚNÍODPADU.CZ, 2022). *Plast* je jeden z materiálů, bez kterého si mnozí nedokážou představit život. Využívají se na jednorázové obaly, PET lahve aj. Jejich nevýhodou je dlouhá doba rozkladu, v přírodě přežijí desetiletí i staletí. Recyklace není snadná ekonomicky ani časově (emo, 2018).

Ve člancích a dokumentech se hovoří o odpadu, který lidstvo vyrábí. Není zde ale uvedené, jak jej eliminovat, jak vytvářet věci kvalitní, jak tyto věci nevyhazovat a upcyklovat. Jsou sice lidé, kteří upcyklaci propagují, je jich ovšem malé množství a jejich dosah není tak velký, aby zaručoval změnu myšlení společnosti. Chybí zde další tvůrci a nadšenci, kteří by vzdělávali

v oblasti upcyklace. Mnoho lidí tak o tomto způsobu neví a dál žijí konzumním způsobem života bez ohledu na životní prostředí.

V závislosti na udržitelnost kurzu je nutno uvést, že tento projekt lze uskutečnit v jakémkoli zařízení, které splňuje požadavky (viz výběr objektu). Na tento projekt lze zažádat o dotaci z kraje, města, nebo zažádat o sponzorské dary

4.2 Cíl kurzu

Cílem je zprostředkovat účastníkům problematické otázky životního prostředí a upcyklaci jako prostředek k jeho ochraně a demonstrovat inovativní přístup k potencionálnímu odpadu formou upcyklace. Parciální cíle jsou uvedené jako součást jednotlivých aktivit projektu.

4.3 Cílová skupina

Cílovou skupinu projektu tvoří účastníci ve věku 20 až 40 let. Jedná se o osoby, které se zajímají o životní prostředí a mají snahu mu pomoci, a proto by rádi získali nové poznatky o upcyklaci a sami si tuto metodu vyzkoušeli. Předpokladem pro účast je alespoň částečná manuální zručnost a schopnost kreativně tvořit.

Počet účastníků na jednom kreativním setkání je osmnáct až dvacet čtyři lidí. Počet je zvolen tak, aby mohla být umožněna skupinová práce, aby každá z těchto skupin obsahovala šest až osm členů. Počet je zvolen pro menší skupinu, aby měli možnost se mezi sebou více poznat, navázat užší kontakty a také proto, aby každému z nich mohla být věnována individuální péče a osobní přístup. V případě pozitivních ohlasů je vhodné kurz opakovat.

4.4 Zabezpečení kurzu

Zabezpečení kurzu je jeden z nejdůležitějších kroků projektu. Ten se skládá z výběru vhodného objektu, materiálního a finančního zabezpečení a personálního zajištění.

4.4.1 Výběr objektu

Prostor pro kurz musí splňovat určité nároky. Základním požadavkem je umístění projektu do prostoru. Ten se má nacházet v místě (nejlépe ve městě), které disponuje dobrou dopravní přístupností (pozemní komunikace, vlak, autobus, tramvaj), aby se jej měli možnost zúčastnit i lidé z vedlejších obcí, měst nebo kraje. Je také vhodné, aby byl tento objekt bezbariérový, v případě účasti lidí s handicapem nebo maminkám s dětmi.

Zázemí objektu musí splňovat základní hygienické podmínky. Musí tedy obsahovat toaletu, kuchyňku se základní výbavou (mikrovlákná trouba, rychlovarná konvice, nádoby) a šatnu nebo prostor pro odložení svršků a osobních věcí, místnost pro odpočinek (např. gauč na chodbě). Objekt musí být vybaven hasícím přístrojem a také lékárníčkou.

Dalším aspektem je pracovní prostor vhodný jednak pro prezentaci a besedu, na druhou stranu vhodný pro kreativní tvoření. Nemusí se zde jednat o dva samostatné prostory, ale stačí, aby ten jeden měl prostor pro promítání prezentace, obrázků a videí. Uprostřed místnosti musí být velký stůl (např. složený z více stolů), kde musí mít každý účastník dostatek prostoru na tvorbu (min 1 metr) a židličku. Tento stůl musí být řádně osvětlen světlem bílé barvy. Kolem stolů musí být prostor pro chůzi a také k tvorbě, kterou není vhodné provádět na stole. Místnost musí mít minimálně 2 zásuvky pro zapojení pracovních nástrojů a prodlužovacího kabelu. Místnost musí mít okno pro větrání a správnou cirkulaci vzduchu a také topení v případě zimy. V místnosti se musí nacházet tabule na psaní (černá na psaní křídou nebo bílá na psaní fixou).

V blízkosti objektu (max 500 m) se musí nacházet místo pro parkování těch, kteří se rozhodnou přijet na kurz vlastním automobilem. Před objektem je nutné mít prostor pro sraz účastníků, dovoz potřebného materiálu až k budově nebo pro činnost, kterou není možnost vykonávat ve vnitřním prostoru. Okno objektu by mělo směřovat do prostoru s nízkou hlučností a čistým vzduchem.

4.4.2 Propagace kurzu

Účastníci se o kurzu dozví prostřednictvím plakátu, který bude vyvěšen na facebookových stránkách skupin orientující se na šití, např. „Šití, co tě chytí“ a také na stránkách města, ve kterém bude kurz pořádán. Na plakátku musí být napsaný název, ve kterých termínech bude probíhat a na které adrese. Součástí musí být i cena kurzu a co všechno zahrnuje – 12 setkání, každou sobotu, individuální přístup, materiál, pití přes celý den. Mezi další informace patří termín, od kdy se mohou účastníci hlásit a také email, na který mají v případě zájmu napsat (Příloha č. 1).

Po přihlášení zájemců o kurz jim musí být odesláno shrnutí všech zmíněných informací na email. Spolu s nimi také termíny a čas jednotlivých setkání. V něm musí být připsán účet, na který mají poplatek za kurz posílat. Dále musí být připsána informace, aby účastníci napsali o alergiích, kterými trpí, aby ji případně mohli lektori minimalizovat. V závěru emailu musí být uvedena jména organizátorů, kteří za kurzem stojí a kontakt na člověka, který bude zajišťovat emailovou komunikaci s účastníky.

4.4.3 Personální a materiální zabezpečení

Pro kurz je nutné zajistit dva volnočasové lektory, kteří se zajímají o životní prostředí i upcyclaci a tento způsob ochrany životního prostředí aktivně provozují. Úkolem lektorů je zastávat roli organizátora i lektora a po celou dobu kurzu vést účastníky k cílům. Mezi dalšími úkoly je zajistit vhodný prostor, založit účet pro účely kurzu (poplatek za kurz od účastníků, případě na dotace, platby aj.), zajistit materiály a nástroje pro tvorbu. Lektori musí disponovat dovednostmi vytvořit plakátek, který mohou vytvořit např. v aplikaci Canva, a který bude sloužit pro propagaci kurzu. Součástí personálního zabezpečení je nutnost zajistit hosty, kteří budou prezentovat. Je nutné zajistit odborníky (chemika, odborníky textilního průmyslu, pracovníka SLOU, lesníka, pracovníka dřevařského průmyslu, pracovníka zpracování papíru), kteří se dané oblasti věnují profesionálně. Každý z nich musí buď působit v nějaké organizaci, věnovat se oboru minimálně tři roky, nebo se musí jednat o vyučujícího středního, popř. vysokoškolského stupně vzdělávání. Jejich úkolem bude nachystat si prezentaci pro účastníky v délce devadesáti minut.

Materiální zabezpečení zahrnuje materiál, který bude pro výrobu a tvorbu potřebný. Mezi to patří tvrdý a měkký papír, psací potřeby (fixy, pastelky, tužky, ořezávátka), tavné pistole, trubičky do tavné pistole, nůžky, řezací kolečko, řezací podložka, Herkules, lepidlo na dřevo, brusný papír (na dřevo, kov), barevné stuhy (bílá, hnědá, zelená, červená), jutový motouz, textilní prádelní šňůra, přírodní lano, bezbarvý lak na dřevo, štětce, nádoby na vodu, akrylové barvy, Mio univerzál, hubky na nádobí, barevné ubrousky (s různými vzory), molitan, staré noviny, šicí stroj, owerlock, jehly do šicího stroje, nitě, jehly, fixy na textil, křídly na textil, zipy, staré oblečení se second-handů (jeansy, košile, svetry, trika, sukně, šaty kabáty), fixy na textil, stříhy (na batohy, tašky, peněženky, topy, sukni), 2,5 cm guma, tekuté barvy na textil, 3x dřevěná paleta, fošny, pilka, hřebíky, kladívka, vytahovač hřebíků, tesařské kladívko, vrtačka, sada vrtáků a bitů na dřevo, plechovky, žehlička, přenosná pečicí trouba, plech do pečicí trouby, pečicí papír, PET lahve, kroužky na klíčenku, drát, svíčky (čajové i větší), vzor hlavy zvířata (medvěd, zajíc), vzor na listy (monstera, dub, javor aj.) skleněné výrobky (flašky od piva, sklenice se zavařenin, skleničky od marmelády), barvy na sklo, vytisknuté fotografie a popisy a postupy na dřevěné výrobky (květináče, různé druhy poliček, podnosy aj.), dláta, drát, plachta na ochranu stolu, plachta na zem, pytel na odpadky, kýbl, smetáček a lopatka, krabice od bot, ruličky z toaletního papíru, staré noviny, barevná plátna (bílá, hnědá, zelená, modrá, černá), Herkules, jutový provázek, tavná pistole, lepidlo do tavné pistole, špejle, desky na výrobu košíků, papírové krabice od vajíček, kůže, děrovací kleště, drážkovač kůže, šídlo, pevné jehly,

silné nitě, metr, dláto, nůžky, kleště, Gorila lepidlo na kůži, kovová razítka na kůži, pracovní rukavice, dráty, svíčky, knihy (Ucyklace: Nový život starých věcí, Upcycling: Stylish projekty für die Wohnung, Upcycling: Ze starého nové, Z ničeho k něčemu aj.).

Dále je nutné zajistit technické vybavení. Součástí je fotoaparát pro fotodokumentaci kurzu, prodlužovací kabel, notebook, dataprojektor a plátno na promítání.

Stabilní část nákladů zahrnuje finanční odměna lektorům, každému ve výši 7 200 Kč, a odborníkům v oboru ve výši 300 pro prvního a 500 Kč každému dalšímu. V případě 2 lektorů a 11 odborníků se jedná o částku 19 700 Kč. Do nestálé části nákladů patří částka za pronájem, která se liší vzhledem k místu. Rozhodne-li se tento Kurz Ucyklace pořádat např. nezisková organizace či někdo mající své vlastní prostory, tato částka bude nulová, popřípadě velmi mízná. Další velká část nákladů bude zahrnovat materiál pro upcyclaci.

Nedotovaná cena pro každého účastníka činí 4 200 Kč. Do nákladů se nezapočítává oběd, který si každý z účastníků donese svůj.

4.4.4 Etické aspekty kurzu

V souladu se zákonem č. 121/2000 Sb. bude veškerá práce vycházet z daných norem, která se vztahují k autorským právům. Především těch, které se týkají uměleckého výkonu, obrazového záznamu, která budou využita pro ukázkou a motivaci účastníků.

U všech ukázek obrazového záznamu (či video záznamu) se jedná podle § 16 o půjčování k osobní potřebě, ne ke zpřístupnění díla za účelem zisku.

4.5 Popis kurzu

Kurz upcyclace je naplánovaný na období 3 měsíců. Účastníci budou na kurzy docházet jeden den v týdnu po dobu tří měsíců, vzhledem k vybrané cílové skupině je ovšem vhodné vybrat sobotu, popř. neděli. Každý kurz má časovou dotaci 7 hodin, nejvhodnější je čas od 9:00 až 16:00 hodin vzhledem k dopravě.

1. Setkání

Seznámení účastníků s organizátory a prostorem

Cíle: Účastníci si zapamatují jména lektorů, ostatních účastníků a prostoru, který budou v průběhu kurzu využívat.

Čas: 9:00 – 10:00 hod.

Pomůcky: Tabule s psacími potřebami

Realizace: Seznámení bude probíhat v místnosti, která je určená k besedě či tvoření. Zde se krátce představí lektoři. Řeknou své jméno, důvod, proč se rozhodli tento kurz pořádat, co mají s tématem společného a co účastníky v kurzu čeká. Dále vyzvou účastníky, aby i oni řekli, jak se jmenují a z jakého důvodu se na kurz přihlásili. Poté budou vyzváni, aby řekli, co od kurzu očekávají, co nového by se chtěli dozvědět, co by si rádi zkusili upcyklovat nebo čeho se bojí. Lektoři budou mít za úkol psát jejich očekávání na tabuli, aby se těchto témat poté mohli věnovat, vrátit se k nim, popř. poprosit odborníky, aby se o nich zmínili. Poté seznámí účastníky s prostorem, kde se budou každý týden setkávat. Ukážou jim WC, lékárníčku a kuchyňku, kde si mohou kdykoli v průběhu setkání přijít a uvařit si kávu nebo čaj a ohřát jídlo.

Teoretická část – upcyklace

Cíle: Účastníci dokážou říct vlastními slovy, co to upcyklace je. Účastníci budou schopni uvést klady a zápory upcyklace a ocenit hodnotu upcyklace.

Čas: 11:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: notebook, projektor, promítací plátno, interaktivní prezentace odborníka

Realizace: Účastníci se posadí do vyhrazené místnosti. Přijde zde tvůrce, který se upcyklaci věnuje. Jeho úkolem bude uvést úvodní obecnou přednášku o životním prostředí a především upcyklaci. Obsah přednášky bude utvořen i informací o aktuálních problémech životního prostředí, upcyklaci (historie i současnost), pozitivěch a negativěch upcyklace, rozdílech mezi recyklací, downcyklací a ucyklací, o cestě tvůrce k upcyklaci a jeho aktuální tvorbu. Následně bude probíhat prezentace s obsahem prvního tématu, kterou budou plechovky. Obsahem bude představit, k čemu plechovky jsou, jak se vyrábí a co může způsobit odhození do přírody aj. Po přednášce buď může tvůrce zůstat, nebo zde zůstat po celou dobu setkání a zapojit se do samotné tvorby. Poté úkolem lektorů bude, aby řekli účastníkům, že jako první téma bude upcyklace plechovek a oni mají možnost podívat se v průběhu oběda do knih, prohlédnout si tipy na internetu (Pinterest, YouTube, Facebook, Instagram aj.) a diskutovat o nápadech. Poté budou mít účastníci za úkol domluvit se, zdali chtějí pracovat samostatně, popřípadě ve dvojicích nebo skupinách.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace plechovek

Cíle: Účastníci načrtnou návrh pro upcyklaci plechovky a obhájí si ho před lektory. Účastníci vnímají důležitost bezpečnosti práce a bezpečně manipulují s pomůckami.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: Plechovky, brusný papír, tavná pistole, tyčinky do tavné pistole, papíry, pastelky, akrylové barvy, barevné ubrousky, Herkules, molitan, staré noviny, jutový motouz, barevné stuhy, Herkules, tužky, fixy, papír, tavná pistole s tavnými tyčinkami, kamínky, tyčky, fotoaparát, smetáček a lopatka, ubrus

Realizace: Úkolem účastníků bude říct návrhy tvorby, na které se zaměřili v obědové pauze a lektori tyto typy zapíšou na tabuli. Poté řeknou, s kým budou pracovat (sám či skupina) a jaký mají plán tvorby. Lektori musí mít v zásobě návrhy květináče či stojanu na tužky (Obr. č. 17, Obr. č. 18). K dispozici účastníci dostanou papíry a psací potřeby pro vytvoření návrhu. Před začátkem upcyklace lektori poučí účastníky o bezpečnosti práce. Účastníci poté začnou pracovat na návrzích. Z plechovky si odlepí papír, obrousí hrany, a očistí, omyje aj. a poté začne vyrábět. Pokud budou účastníci chtít, mohou kdykoliv lektory požádat o pomoc. Pokud ji účastníci potřebovat nebudou, jejich úkolem bud chodit mezi nimi a povzbuzovat je, a v průběhu účastníky vyfotit. Po ukončení práce si po sobě každý účastník bude mít za úkol uklidit pracovní prostor. Pokud účastníci dokončí svou práci dříve než ostatní, mohou si udělat pauzu na odpočinek a občerstvení, v případě delšího času si mohou vzít novou plechovku a zpracovat ji jiným kreativním způsobem.

Zakončení 1. setkání

Cíle: Účastníci popíší postup své práce a ocení práci ostatních.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: Zhotovené výrobky

Realizace: Po skončení kreativního bloku se všichni sejdou v kreativní místnosti a vzájemně si představí výrobky, které tvořili. Každý z nich řekne důvod, proč si vybral právě tento způsob upcyklace, popřípadě co všechno k tomu použil a jak tento výrobek použije v domácnosti. Nakonec organizátoři vyfotí výrobky účastníků (pokud to nebude vadit, tak i s nimi) a řeknou jim, aby si z domu každý donesl min jeden kus jeansů. A ty, pokud doma nemají, tak si mají některé sehnat ze secondhandu. Poté poděkují účastníkům za aktivní účast, rozloučí se s nimi a popřejí jim krásnou cestu domů. Následně budou mít za úkol uklidit zbylé věci do krabic a poté mohou odjet.

2. Setkání

Teoretická část – textilní průmysl

Cíle: Účastníci formulují své názory na textilní průmysl a shrnou jeho problémy.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, plátno, projektor, prezentace odborníka, fotoaparát, prodlužovací kabel

Realizace: Lektori přivítají účastníky a představí jim hosta, který bude z textilního odvětví. Jeho úkolem bude přednášet účastníkům o textilním průmyslu, členění textilních podniků, jeho historii ve světě i ČR, textilní průmysl ve 21. století, největší textilní velmoci světa, negativa textilní výroby, historii jeansů a jejich způsob výroby, o místech, kde se jeany vyrábí, spotřebě body, dopadech na životní prostředí aj.

Upcylace jeansů 1. část

Cíle: Účastníci vytvoří seznam výrobků, které mohou vyrobit. Účastníci integrují nápady do tvorby a bezpečně manipulují s pracovními nástroji.

Čas: 10:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: šicí stroj, owerlock, jehly do stroje, nitě, jehly, fixy na textil, textilní prádelní šňůra, pastelky, fixy, tužky, papír na psaní, křída na textil, tabule na psaní, fixy na tabuli, staré jeany, jehly, křídly na textil, fixy na textil, barvy na textil, zipy, vytisknuté stříhy (na batohy, maňásky, topy, trika, návod na sukni, kalhoty), 2,5 cm guma, molitan, tvrdý papír, štětce, další textil ze secondhandů (trika, sukně, jeansy, kabáty aj.), nůžky, knihy na téma upcylace

Realizace: Lektori představí účastníkům jeansy, na které bude zaměřeno druhé setkání a dají jim k dispozici knihy s upcylací a čas na inspiraci. V této části budou mít prostor pro inspiraci a hledání nápadů. Poté se všichni navzájem inspirují a lektori tipy zapíší na tabuli. K tomu jim dají své tipy na tvorbu peněženky (Obr. č. 19) a batohu (Obr. č. 20). Účastníkům dají prostor pro dohodnutí, zdali budou pracovat samostatně, ve dvojici nebo ve skupině a dostanou papíry a psací potřeby kterými si mohou zapsat návrhy. Úkolem lektorů bude poučit účastníky o bezpečnosti práce se stroji a v případě potřeby jim jednoduše vysvětlit, jak s nimi praovat. Měli by jim také nabídnout pomoc v případě potřeby.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace jeansů 2. část

Cíle: Účastníci rekonstruují své návrhy a bezpečně manipulují s nástroji pro tvoření.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: šicí stroj, owerlock, jehly do stroje, nitě, jehly, fixy na textil, textilní prádelní šňůra, pastelky, fixy, tužky, papír na psaní, křída na textil, staré jeansy, jehly, křídly na textil, fixy na textil, barvy na textil, zipy, vytisknuté střihy a návody (na batohy, maňásky, topy, sukni), 2,5 cm guma, molitan, tvrdý papír, štětce, textil ze secondhandů (košile, jeansy, kabáty aj.), nůžky

Realizace: Účastníci budou pokračovat v práci, kterou začali. V případě dokončení, navrhnu další projekt a pracují na něm. V závěru kreativního bloku po sobě účastníci uklidí věci, s kterými pracovali, na svá místa.

Zakončení 2. setkání

Cíle: Účastníci diskutují nad zhotovenými výrobky, ocení práci svou i ostatních účastníků a reagují na otázky, které jim jsou položeny.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: vytvořené výrobky, fotoaparát

Realizace: Účastníci se sejdou ve vymezené místnosti. Lektori vyzvou účastníky, aby si připravili věci, na kterých pracovali a řekli, co z uvedeného materiálu vyrobil a jakou úlohu bude tento výrobek splňovat, k čemu je určen. Všichni se musí navzájem poslouchat, pozorovat a popřípadě sobě navzájem pokládat otázky a diskutovat nad nimi. Poté lektor vezme fotoaparát a všechny vytvořené výrobky vyfotografuje. Poté lektor poprosí účastníky, aby si na příští setkání donesli alespoň dvě starší košile (pokud možno z přírodních materiálů tj. 100 % bavlna, bavlna + elastan, len). Poté poděkují účastníkům za účast a popřejí hezký zbytek dne. Lektori poté vše musí douklidit a odchází.

3. Setkání

Teoretická část – textil

Cíle: Účastník uvede příklad přírodní a chemická vlákna, vede u nich klady a zápory. Účastník přijme důležitost znalosti materiálu.

Čas: 9:30 – 11:00 hod.

Pomůcky: notebook, plátno, projektor, prezentace odborníka, fotoaparát, prodlužovací kabel

Realizace: Lektori přivítají účastníky na dalším setkání a představí dalšího odborníka svého oboru, kterým bude pracovník textilního průmyslu. Bude mít přednášku s obsahem: textilu jako

takovém, o historii, výrobě, rozdělení na přírodní a chemická vlákna, rozdílem mezi tkaninou a pleteninou, barvení, nehořlavých textiliích, parametry textilu atd. Poté přejde k tématu košile a řekne, kdy tento kousek oblečení vznikl, jakou má za sebou historii, využití v minulosti, cestu košile od vlákna až k majiteli, jakou uhlíkovou stopu nese, jak je tento materiál recyklován atd.

Upcyklace košil 1. část

Cíle: Účastníci načrtnou svou návrh na realizaci a popíší ho. Účastníci přijímají návrhy ostatních a bezpečně manipulují s pracovními nástroji.

Čas: 11:00 – 12:30 hod.

Pomůcky: psací potřeby, papíry, tabule s fixy, šicí stroj, owerlock, jehly do stroje, nitě, jehly, fixy na textil, textilní prádelní šňůra, pastelky, fixy, tužky, papír na psaní, křída na textil, tabule na psaní, fixy na tabuli, staré jeany, jehly, křídly na textil, fixy na textil, barvy na textil, zipy, vytisknuté stříhy a návody (na batohy, maňásky, topy, trika, sukni aj.), 2,5 cm guma, molitan, tvrdý papír, štetce, další textil ze secondhandů (košile, trika, sukne, jeany, kabáty aj.), metr, knihy na téma upcyklace

Realizace: Účastníci dostanou prostor pro inspiraci ze sítí, internetu, knih a všeho co uznají za vhodné. Poté se všichni navzájem nápady inspirují a lektori tyto nápady napíší na tabuli. Sami potom navrhnu pár možností, které mohou účastníci vytvářet a předloží jim vytisknuté fotografie s návody či popisem výroby topu (Obr. č. 21) a sukne (Obr. č. 22). Poté dostanou účastníci prostor, aby se dohodli, zdali budou chtít s někým spolupracovat nebo budou pracovat samostatně. Poté se pustí do návrhů, které si sepíší či načrtnou na papír. Předtím, než začnou účastníci pracovat, lektori mají za úkol zopakovat jim informace o bezpečnosti práce s nástroji.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Kreativní část – Upcyklace košile č.2

Cíle: Účastníci defínují další postup práce, analyzují svou další práci a bezpečně manipulují s šicími nástroji a textilem podle instrukcí.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: šicí stroj, owerlock, jehly do stroje, nitě, jehly, fixy na textil, textilní prádelní šňůra, pastelky, fixy, tužky, papír na psaní, křída na textil, tabule na psaní, fixy na tabuli, staré jeany, jehly, křídly na textil, fixy na textil, barvy na textil, zipy, vytisknuté stříhy (na batohy, maňásky, topy, trika, návod na sukni, kalhoty), 2,5 cm guma, molitan, tvrdý papír, štětce, další textil ze secondhandů (košile, trika, sukně, jeany, kabáty aj.), metr

Realizace: Po skončení přestávky se všichni účastníci vrátí ke své rozpracované činnosti z první části upcyklace. V případě, že stihnou svůj návrh zrealizovat dříve, vyberou si jiný projekt, na kterém začnou pracovat. Opět si namalují návrh, popíší si, na čem chtějí pracovat a takto ztvárněný návrh poté začnou realizovat. Po práci si každý uklidí svou pracovní prostor.

Zakončení 3. setkání

Cíle: Účastníci definují tvorbu, vzpomenou si na svůj návrh na začátku a zanalyzují svou práci. Účastníci diskutují nad výrobky a oceňují práci ostatních.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: upcyklované výrobky, fotoaparát

Realizace: Po kreativním bloku se lektoři společně s účastníky sejdou a každý představí svou kreativní práci. Popíší, co vyrobili, zdali se jedná o to, co nakreslil do náčrtu, nebo se konečný výsledek nějak liší a proč. Může také popsat postup výroby nebo to, co při práci s textilem zjistil, zdali se mu s ním pracuje dobře aj. Poté lektoři vyfotografují všechny výrobky, řeknou účastníkům, aby si na příští týden donesli alespoň dvě trika a nějaký další textilní materiál, který by rádi upcyklovali. Poté se rozloučí s účastníky, uklidí materiál a prostor opouští.

4. Setkání

Teoretická část – Fast Fashion

Cíle: Účastníci vyjádří svůj názor na fast fashion, provedou rozvor svého šatníku a ocení lidskou práci při výrobě textilu.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, plátno, projektor, prezentace odborníka, fotoaparát, prodlužovací kabel

Realizace: Lektoři přivítají účastníka a představí dalšího hosta, kterým bude pracovník Slow Brandu. Pokud to půjde, tak Kamila Boudová ze SLOU. Prezentace přednášejícího bude obsahovat Fast Fashion, historie, proč je to problémem, alternativa (Swap, Vinted, Secon Hand,

výměnný obchod), udržitelný šatník, rozbor vlastního šatníku, tipy a metody, jak jeho dosáhnout, kvalitní materiály na nošení, na co je každý z nich vhodný, pozitiva a negativa materiálů, na co je který vhodný aj.

Upcyklace textilu č. 1

Cíle: Účastníci navrhnu seznam návrhů, které mohou vyrobit, vyberou si materiál, se kterým chtějí pracovat a použijí ho k tvorbě.

Čas: 10:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: knihy o upcyklaci, tabule, fixy, šicí stroj, owerlock, jehly do stroje, nitě, jehly, fixy na textil, textilní prádelní šňůra, pastelky, fixy, tužky, papír na psaní, křída na textil, tabule na psaní, fixy na tabuli, staré jeany, jehly, křídly na textil, fixy na textil, barvy na textil, zipy, vytisknuté stříhy (na batohy, maňásky, topy, trika, návod na sukni, kalhoty), 2,5 cm guma, moli-tan, tvrdý papír, štětce, další textil ze secondhandů (košile, trika, sukne, jeany, kabáty aj.), metr, tabule s fixou

Realizace: Účastníci si vyberou materiál, se kterým budou pracovat a rozhodnou se, co chtějí tvořit. K tomu budou moci využít knihu s nápady na tvoření, internet či sítě. Společně se poté budou sdílet a lektori budou psát tyto tipy na tabuli. Lektori jim poté ukáží tipy na památnou deku (Obr. č. 23) a kobereček (Obr. č. 24). Následně začnou pracovat, a to buď sami, nebo ve skupince. Nejprve si navrhnu výrobek (nebo se nechají nějakým inspirovat) a své návrhy si napíšu či nakreslí na papír. Lektori poté upozorní na bezpečnost práce a nabídnou pomoc v případě potřeby. Poté začnou účastníci pracovat na projektech, které si navrhli. Úkolem lektorů bude motivace, fotografování a případná pomoc.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace textilu č. 2

Cíle: Účastníci odvodí další postup práce a navrhnu případné změny.

Čas: 12:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: šicí stroj, owerlock, jehly do stroje, nitě, jehly, fixy na textil, textilní prádelní šňůra, pastelky, fixy, tužky, papír na psaní, křída na textil, tabule na psaní, fixy na tabuli, staré jeany, jehly, křídly na textil, fixy na textil, barvy na textil, zipy, vytisknuté stříhy (na batohy, maňásky,

topy, trika, návod na sukni, kalhoty), 2,5 cm guma, molitan, tvrdý papír, štětce, další textil ze secondhandů (košile, trika, sukně, jeany, kabáty aj.), metr, tabule s fixou

Realizace: Účastníci budou pracovat na začatých výrobcích, v případě dřívějšího dokončení si zvolí a navrhnu jiný projekt, který budou zpracovávat. Po končení si každý z účastníků uklidí svůj pracovní prostor.

Zakončení 4. setkání

Cíle: Účastníci diskutují nad tvorbou, posoudí práci a navrhnu, kde je možné výrobky umístit.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: upcyklované výrobky, fotoaparát

Realizace: Účastníci se sejdou ve vymezené místnosti. Každý z účastníků představí svou upcyklovanou věc, řekne, co vyrobil a proč, jak postupoval a na co ji plánuje využít. Poté lektori vyfotografují výrobky. Řeknou účastníkům, aby si na příští setkání přinesli některý skleněný výrobek, který jim doma přebývá (lahev, zavařovací sklenice aj.). Poté se s nimi lektori rozloučí, uklidí zbylé věci a odejdou domů.

5. Setkání

Teoretická část – sklo

Cíle: Účastníci rozumí slovům odborníka a ocení důležitost ochrany prostředí.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, plátno, projektor, prezentace odborníka, prodlužovací kabel, fotoaparát

Realizace: Lektori přivítají účastníky kurzu na dalším setkání a poté představí dalšího prezentujícího odborníka ze sklářského průmyslu. Obsahem přednášky bude informace o složení skla, historii, druzích skla, jeho zpracování, využití, vývoj, barvení, rytí do skla a případnou zátěž na životní prostředí, které veškerými těmito procesy vzniká. Dále bude obsahovat, co se stane s použitými sklářskými výrobky, které již svůj úkol splní (flašky od piva, sklenice od okurků) a jsou odneseny zpět do kontejnerů nebo vráceny prodejcem.

Upcyclace skla 1. část

Cíle: Účastníci navrhnu výrobek, provedou jeho rozvor a bezpečně manipulují s nástroji.

Čas: 10:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: knihy o upcyclaci, skleněné výrobky (sklenice od piva, zavařovací sklenice, skleničky od marmelády), barvy na sklo, akrylové barvy, bílý papír, tvrdý papír, tužky, pastelky,

fixy, ořezávátka, lano přírodní, štětce, tavné pistole, akrylové barvy, tavné trubičky do tavné pistole, Herkules, jutový motouz, bílá stuha, hnědá stuha, zelená stuha, červená stuha, Mio univerzál, hubka na nádobí, barevné ubrousky, molitan, staré noviny, smetáček a lopatka, ubrus, tabule s fixou, fotoaparát, drát

Realizace: Účastníci dostanou čas na inspiraci z internetu, knih, Youtube aj. Poté tyto návrhy sdílejí mezi sebou a lektori je zapisují na tabuli. Sami jim poté navrhnou, že si mohou vytvořit vázu na květiny (Obr. č. 25, Obr. č. 26))

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace skla 2. část

Cíle: Účastníci navrhnou výrobek a bezpečně manipulují s nástroji.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: skleněné výrobky (sklenice od piva, zavařovací sklenice, skleničky od marmelády), barvy na sklo, akrylové barvy, bílý papír, tvrdý papír, tužky, pastelky, fixy, ořezávátka, lano přírodní, štětce, tavné pistole, akrylové barvy, tavné trubičky do tavné pistole, Herkules, jutový motouz, bílá stuha, hnědá stuha, zelená stuha, červená stuha, Mio univerzál, hubka na nádobí, barevné ubrousky, molitan, staré noviny, smetáček a lopatka, ubrus, tabule s fixou, fotoaparát

Realizace: Účastníci se po obědě vrátí k práci, kterou začali. V případě, že už svůj projekt došli, vyberou si jiný a budou na něm pracovat. K inspiraci mohou využít to, co lektori napsali na tabuli. Návrh si načrtnou a pokusí se vypracovat ho podle něj. V průběhu upcyklace lektori chodí mezi účastníky a motivují je k práci, popř. fotografují. Každý po dokončení práce uklidí své pracovní místo

Zakončení 5. setkání

Cíle: Účastníci definují svou tvorbu a ocení práci ostatních účastníků.

Čas: 15:00 – 15:30 hod.

Pomůcky: zhotovené výrobky

Realizace: Po ukončení kreativního bloku nastává zhodnocení. Každý z účastníků představí svou věc, popíše její výrobu a použití materiálů. Na závěr proběhne fotografování výrobků a rozloučení s účastníky. Po ukončení programu lektori douklidí případný nepořádek a odjíždí.

6. Setkání

Vzdělávací blok – přednáška na téma les

Cíle: Účastníci přijmou a ocení hodnotu lesního porostu.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, plátno, projektor, prezentace odborníka

Realizace: Lektori přivítají účastníka a představí dalšího hosta, kterým bude odborník či učitel (SŠ nebo VŠ) z lesnictví. Bude mít prezentaci, jejíž obsahem bude vše, co se týká lesa, např. jakým způsobem vzniká, jaké máme druhy lesu, jak o něj lesník a ostatní pečují, kdo se o les stará, čím vším musí projít strom, než se dostane do fáze, kdy jej může člověk zužitkovat, kdy se může strom řezat, jakou úkolu plní stromy pro náš život, jaká jsou nebezpečí stromů, jakým způsobem o stromy pečujeme aj.

Upcyklace palet č. 1

Cíle: Účastníci navrhnu upcyklaci palety a sdělí je skupině, ve které o návrzích diskutují a společně vyberou jeden z návrhů. Účastníci koordinují práci skupiny a bezpečně manipulovat s nástroji.

Čas: 10:30 – 12:30n hod.

Pomůcky: 3x paleta, fošny, pilka, hřebíky, kladívka, brusný papír na dřevo, bezbarvý lak na dřevo, lano přírodní, jutový provázek, vytahovač hřebíků, tesařské kladívko, vrtačka, sada vrtaček a bitů na dřevo, pracovní rukavice, ubrus, smetáček a lopatka, plachta na zem, lepidlo na dřevo, šroubky, kancelářský papír, psací potřeby (tužky, pastelky, fixy, ořezávátka), štětce, tavná pistol, tyčinky do tavné pistole, akrylové barvy, Herkules, lepidlo na dřevo, stuha (bílá, hnědá, zelená, červená), barevné ubrousky (se vzory), molitan, staré noviny, nůžky, řezací kolečko, řezací podložka, vytisknuté fotografie s případným popisem/postupem výroby na výrobky, dláta, dráty, plechovky, ubrus, plachta na zem, pytel na odpadky, kýbl na zbytky z dřeva, smetáček a lopatka, pracovní rukavice, vrtačka

Realizace: Účastníci se rozdělí do třech skupin, z nich každá bude mít za úkol inspirovat se z internetu a společnými silami najít tipy na výrobu z internetu nebo knih. Poté se všichni účastníci sejdou a nápady si budou sdílet. Lektori vše zapíšou na tabuli, aby měli tyto typy vždy k dispozici, poté jim nabídnou možnost tvorby pelíšku pro psa (Obr. č. 27) a stojanu na květiny (Obr. č. 28). Fotografie tipů budou mít vytisknuté na papíře. Následně skupinky načrtnou návrh tvorby a určí si, na jaké části bude každý z nich pracovat. Než skupinky začnou, lektori řeknou

účastníkům o bezpečnosti práce s pracovními nástroji a řeknou jim, že mohou pracovat i na zemi na připravené plachtě, pokud to pro ně bude příjemnější.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace palet č. 2

Cíle: Účastníci vytvoří konečnou podobu palety.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: 3x paleta, fošny, pilka, vrtačka, hřebíky, kladívka, brusný papír na dřevo, bezbarvý lak na dřevo, lano přírodní, jutový provázek, vytahovač hřebíků, tesařské kladívko, vrtačka, sada vrtáků a bitů na dřevo, pracovní rukavice, ubrus, smetáček a lopatka, plachta na zem, lepidlo na dřevo, šroubky, kancelářský papír, psací potřeby (tužky, pastelky, fixy, ořezávátka), štětce, tavná pistol, tyčinky do tavné pistole, akrylové barvy, Herkules, lepidlo na dřevo, stuha (bílá, hnědá, zelená, červená), barevné ubrousky (se vzory), molitan, staré noviny, nůžky, řezací kolečko, řezací podložka, vytisknuté fotografie s případným popisem/postupem výroby na výrobky, dláta, dráty, plechovky, ubrus, plachta na zem, pytel na odpadky, kýbl na zbytky z dřeva, smetáček a lopatka, pracovní rukavice

Realizace: Po obědové pauze budou skupinky pokračovat v činnosti, kterou začali. Na všech úkonech spolu budou spolupracovat a zapojí všechny členy skupiny. Po dokončení práce si musí každá z nich uklidit pracovní prostor.

Zakončení 6. setkání

Cíle: Účastníci popíší vytvořený výrobek a sdělí ostatním, jak se jim ve skupině pracovalo.

Čas: 15:00 – 15.30 hod.

Pomůcky: zhotovené výrobky, fotoaparát

Realizace: Po ukončení kreativního bloku nastává zhodnocení. Všechny skupinky postupně řeknou, jak postupovali, jaký měli návrh, co je k tomu vedlo a zdali pracovali podle návrhu, nebo jej v průběhu práce změnili a proč. Dále popíší, jaký použili materiál a zdali pro ně byla skupinová práce náročná. Na závěr proběhne fotografování výrobků a rozloučení s účastníky. V průběhu odchodu účastníků lektori douklidí případný nepořádek.

7. Setkání

Teoretická část o dřevěných výrobcích

Cíle: Účastníci posoudí své znalosti z oblasti zpracování dřeva a jeho zpracování a reagují na otázky odborníka.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, projektor, promítací plátno, prezentace odborníka

Realizace: Lektoři přivítají účastníka a představí dalšího hosta, kterým bude odborník z oblasti zpracování dřeva. Ten bude mít prezentaci, jejíž obsahem bude navázat na předchozího odborníka. Obsahovat bude informace, jakou cestou se k němu dřevo dostane, kroky k úpravě před zpracováním, nástroje, které mu v práci pomáhají, co se děje s materiálem, který není použitelný, možnosti zpracování použitého dřeva aj.

Upcyklace dřeva č. 1

Cíle: Účastníci připraví návrh upcyklace, vytvoří seznam potřebných věcí a bezpečně manipuluje s pracovními nástroji.

Čas: 10:30 -12:30 hod.

Pomůcky: fošny, lišty, prkna, pilka, dřevěné tyče, hřebíky, kladívka, brusný papír na dřevo, lak na dřevo, lano, jutový provázek, vyťahovač hřebíků, tesařské kladívko, vrtačka, sada vrtáků a bitů na dřevo, kancelářský bílý papír, tvrdý papír, psací potřeby (tužky, pastelky, fixy, ořezávátko), lano přírodní, bezbarvý lak na dřevo, štětce, tavné pistole, akrylové barvy, tavné trubičky do tavné pistole, Herkules, jutový motouz, bílá stuha, hnědá stuha, zelená stuha, červená stuha, barevné ubrousky, molitan, staré noviny, textilní prádelní šňůra, pastelky, vytisknuté fotografie a popisy výrobků z Pint restu (květináče, poličky, podnosy, aj.), molitan, lepidlo na dřevo, vytisknuté fotografie spolu s případným popisem/postupem výroby, dláta, dráty, plechovky, plachta na stůl, plachta na zem, pytel na odpadky, kýbl na zbytky z dřeva, smetáček a lopatka, pracovní rukavice

Realizace: Účastníci dostanou prostor pro inspiraci tvorby z internetu (Pinterest, YouTube, sociální sítě) i z knih. Poté tyto nápady budou sdílet s ostatními a lektoři vše napíšou na tabuli. Lektoři přidají k návrhům vytisknuté fotografie s tipy, mezi kterými bude stojan na telefon a ozdoby (Obr. č. 29), obraz (Obr. č. 30). Následně budou mít možnost rozhodnout se, zdali budou pracovat zvlášť nebo v menší skupince lidí. Tyto skupinky (popř. jednotlivce) poté napíšou nebo načrtnou své návrhy na papír a budou na nich posléze pracovat. Lektoři ještě nesmí opomenout bezpečnost práce s nástroji a zmínit, že pokud budou chtít pomoci, mají se na ně obrátit.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace dřeva č. 2

Cíle: Účastníci navrhnu a zrekonstruují své návrhy.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: fošny, lišty, prkna, dřevěné tyče, pilka, hřebíky, kladívka, brusný papír na dřevo, lak na dřevo, lano, jutový provázek, vytahovač hřebíků, tesařské kladívko, vrtačka, sada vrtáků a bitů na dřevo, kancelářský bílý papír, tvrdý papír, psací potřeby (tužky, pastelky, fixy, ořezavátka), lano přírodní, bezbarvý lak na dřevo, štětce, tavné pistole, akrylové barvy, tavné trubičky do tavné pistole, Herkules, jutový motouz, bílá stuha, hnědá stuha, zelená stuha, červená stuha, barevné ubrousky, molitan, staré noviny, textilní prádelní šňůra, pastelky, vytisknuté fotografie a popisy výrobků z Pinterestu (květináče, poličky, podnosy, aj.), molitan, lepidlo na dřevo, vytisknuté fotografie spolu s případným popisem/postupem výroby, dláta, dráty, plechovky, plachta na stůl, plachta na zem, pytel na odpadky, kýbl na zbytky z dřeva, smetáček a lopatka, pracovní rukavice

Realizace: Po pauze se všichni vrátí na svá místa a budou pokračovat v tvorbě. V případě, že ji dokončí dříve, mohou si vybrat další předmět, navrhnout jej a vyrobit. Před ukončením práce si každý po sobě musí uklidit prostor.

Zakončení 7. setkání

Cíle: Účastníci analyzují svou práci a diskutují s ostatními.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: upcyklované výrobky, fotoaparát

Realizace: Po ukončení kreativního bloku nastává zhodnocení. Každý z účastníků představí svou věc, popíše její výrobu a použití materiálů. Poté budou mít prostor k diskuzi, zdali pro ně byla tato činnost jednoduchá či složitá a proč. Na závěr proběhne fotografování výrobků a dále jim lektori sdělí, aby si donesli na příští setkání papírovou krabici a ruličky od toaletního papíru a nějaké staré noviny, neboť s nimi budou tvořit. Poté proběhne rozloučení s účastníky. Na konci lektori douklidí případný nepořádek a odjíždí.

8. Setkání

Vzdělávací blok – přednáška na téma papír

Cíle: Účastníci podpoří názory odborníka, vnímají nutnost dozvědět se informace o papíru.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, projektor, promítací plátno, prezentace hosta

Realizace: Lektori přivítají účastníky na dalším setkání a zároveň přivítají hosta z oblasti zpracování papíru. Jeho úkolem bude seznámit účastníky s etimologií, historií, druhy papíru, výrobu a případnou recyklací (jaké papíry recyklovat lze a nelze, pozitiva a negativa) aj.

Upcyklace papíru č. 1

Cíle: Účastníci připraví návrh tvorby a vytvoří je.

Čas: 10:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: krabice od bot, ruličky z toaletního papíru, staré noviny, nůžky, řezací kolečko, řezací podložka, nůžky, akrylové barvy, štětce, voda, nádoba na vodu, barevná plátna, Herkules, jutový provázek, tavná pistole, lepidlo do tavné pistole, špejle, desky na výrobu košíků, papírové krabice od vajíček, smetáček a lopatka, ubrus, fotoaparát, knihy o upcylaic

Realizace: Účastníci dostanou prostor pro inspiraci fotografiemi z internetu či knih. Poté si účastníci vše sdílí navzájem a lektori to zapíší na tabuli pro inspiraci. Sami lektori poté účastníkům předvedou návrhy, kterými bude věnec z ruliček od toaletního papíru (Obr. č. 31), krabice na uložení toaletního papíru (Obr. č. 32), pletená miska (Obr. č. 33), ozdoba k zrcadlu (Obr. č. 34). Poté se účastníci rozhodnou, který z výrobků je nejvíce zaujal a nadchnul. Tento či jejich vlastní návrh si načrtnou, myšlenky sepíší na papír poté se tyto návrhy pokusí zpracovat.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace papíru č. 2

Cíle: Účastníci navrhnu upcyclaci papíru a zrekonstruují ho.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: krabice od bot, ruličky z toaletního papíru, staré noviny, nůžky, řezací kolečko, řezací podložka, nůžky, akrylové barvy, štětce, voda, nádoba na vodu, barevná plátna, Herkules,

jutový provázek, tavná pistole, lepidlo do tavné pistole, špejle, desky na výrobu košíků, papírové krabice od vajíček, smetáček a lopatka, ubrus, fotoaparát

Realizace: Po přestávce budou účastníci pokračovat na svých projektech. V případě, že je dokončí dříve, vyberou si další projekt a budou pokračovat stejným způsobem. Po dokončení práce si každý uklidí předměty, se kterým pracoval.

Zakončení 8. setkání

Cíle: Účastníci zhodnotí svou práci a ocení práci ostatních

Čas: 15:00 – 15:30 hod.

Pomůcky: upcyklované výrobky, fotoaparát

Realizace: Po ukončení kreativního bloku nastává čas pro zhodnocení celého setkání. Účastníci hodnotí přednášku a poté každý z nich představí svůj upcyklovaný výrobek. Řekne, jakou metodu zvolil, zdali pracoval podle návodu nebo nakonec vyrobil něco úplně jiného. Navzájem si sdílí a ocení práci těch ostatních. Poté lektori vyfotografují výrobky, rozloučí se s účastníky a pokud je potřeba, douklidí zbytek nepořádku a odjíždí.

9. Setkání

Teoretická část na téma kůže

Cíle: Účastníci zoberou své vědomosti o kůži a její uprcování.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, projektor, promítací plátno, interaktivní prezentace odborníka, fotoaparát

Realizace: Lektori přivítají účastníky a představí jim dalšího hosta, který je odborníkem oboru zpracování kůže a předají mu slovo. Obsahem přednášek bude historie kůže-zpracování, z jakých zvířat se kůže získává, kde bychom mohli kůži získat, postup celého procesu, údržba, výhody a nevýhody použití kůže aj.

Upcyclage zbytků kůže č. 1

Cíle: Účastníci uvedou příklady upcyclage kůže a vyberou si z nich jeden, který zrealizují.

Čas: 10:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: zbytky kůže (např. od firmy VASKY, popřípadě se dají zakoupit na mnoha e-shopech), děrovací kleště, děrovač, drážkovač kůže, řezací kolečko, podložka na řezání, šídlo,

pevné jehly, silné nitě, metr, dláto, nůžky, vytisknuté fotografie s nápady, šicí stroj, zipy, textilní prádelní šňůra, kroužky na klíče, kleště, Gorila lepidlo, kovová razítka na kůži, fotoaparát, smetáček a lopatka, ubrus, knihy

Realizace: Účastníci dostanou prostor pro inspiraci z knih či internetu. Poté si nápady předsílí a lektori k tomu přidají nápady ve formě kožené tašky (Obr. č. 35) a peněženku (Obr. č. 36). Účastníci poté budou mít možnost rozhodnout se pro výrobek a vytvoří jeho návrh. Lektori nesmí zapomenout říct, jak se pracuje s nástroji na tvorbu.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace zbytků kůže č. 2

Cíle: Účastníci bezpečně manipulují s pracovními nástroji a tvoří výrobky.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: zbytky kůže (např. od firmy VASKY, popřípadě se dají zakoupit na mnoha e-shopech), děrovací kleště, děrovač, drážkovač kůže, řezací kolečko, podložka na řezání, šídlo, pevné jehly, silné nitě, metr, dláto, nůžky, vytisknuté fotografie s nápady, šicí stroj, zipy, textilní prádelní šňůra, kroužky na klíče, kleště, Gorila lepidlo, kovová razítka na kůži, fotoaparát, smetáček a lopatka, ubrus

Realizace: Účastníci budou pokračovat v tvorbě, kterou začali. V případě, že by ho dokončili, vyberou si z návrhu jiný. Po dokončení práce každý z účastníků uklidí svůj pracovní prostor.

Zakončení 9. setkání

Cíle: Účastníci zhodnotí svou práci a ocení práci ostatních.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: upcyklované výrobky, fotoaparát

Realizace: Každý z účastníků přestaví svůj výrobek. Řekne, jak pracoval, zdali opravdu vyrobil to, co si načrtl, nebo to v průběhu změnil a proč. Řekne postup výroby a zhodnotí svou práci. Popíše, jak ho práce s kůží bavila aj. Navzájem si sdílí své dojmy a pocity z práce.

10.Setkání

Teoretická část na téma kabely

Cíle: Účastníci formulují otázky na hosta, vnímají důležitost prezentace.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, projektor, promítací plátno, prezentace odborníka

Reality: Lektori přivítají účastníky kurzu a představí jim hosta, kterým bude z oboru metalurgie (též hutnictví) zabývající se zpracováním kovů a jejich slitin. Prezentace bude obsahovat historii kovů, svařování a pokovování kovů, používání drátu k přenosu dat, dále materiál z čeho jsou vyráběny, způsoby, kterými se dosahuje tenkost, ohebnost a pevnost materiálu, uplatnění ve výrobě, recyklaci, ale také jak tato výroba ovlivňuje životní prostředí.

Upcyklace drátů č. 2

Cíle: Účastníci vytvoří návrhy pro upcyklaci, načrtnou je a bezpečně s nimi manipulují.

Čas: 10:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: dráty, kleště, velké kameně, korálky velikosti hrášku, papír, psací potřeby, ubrus, tabule s fixy, kamínky s dírkou, smetáček a lopatka, tyč o průměru prstu, vytisknuté fotografie s popisy/návodem, korálky, sklenice

Realizace: Účastníci dostanou prostor pro inspiraci z knih i sítí. Tyto návrhy si poté společně řeknou a lektori je napíší na tabuli. Poté se každý z nich rozhodne, co bude tvořit a vytvoří si k tomu náčrt. Lektori jim poté sdělí jejich návrhy, kterými je např. ozdoba ve tvaru anděla (Obr. č. 37) a odrátování sklenice (Obrázek č. 38) a zmíní se o bezpečnosti práce s nástroji. Až poté mohou účastníci začít pracovat na návrzích.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace drátů č. 2

Cíle: Účastníci analyzují postup své další práce a bezpečně manipulují s pracovními nástroji.

Čas: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: dráty, kleště, velké kameně, korálky velikosti hrášku, papír, psací potřeby, ubrus, tabule s fixy, kamínky s dírkou, smetáček a lopatka, tyč o průměru prstu, vytisknuté fotografie s popisy/návodem, korálky

Realizace: Po přestávce se účastníci vrátí k započaté práci. V případě, že už svůj projekt dokončili, vyberou si z nabídky jiný a pokusí se jej zpracovat. Po ukončení doby na pracování si každý z nich uklidí svůj prostor.

Zakončení 10. setkání

Cíle: Účastníci ocení práci ostatních.

Čas: 15:00 – 15:30 hod.

Pomůcky: upcyklované výrobky, fotoaparát

Realizace: Po ukončení kreativního bloku nastává čas pro zhodnocení celého setkání. Účastníci zhodnotí práci svou a ocení práci druhých. Každý z nich představí svůj upcyklovaný výrobek. Řekne, jak pracoval, zdali opravdu vyrobil to, co si načrtl, nebo to v průběhu změnil a proč. Řekne postup výroby a zhodnotí svou práci. Navzájem si sdílí své dojmy a pocity z práce. Poté lektori vše vyfotografují a rozloučí se s účastníky. Zůstávají delší dobu, douklidí zbytek.

11. Setkání

Teoretická část na téma plast

Cíle: Účastníci formulují otázky na hosta.

Čas: 9:00 – 10:30 hod.

Pomůcky: notebook, projektor, promítací plátno, interaktivní prezentace odborníka

Realizace: Lektori přivítají účastníky na dalším setkání a představí jim dalšího hosta, kterým bude člověk působící v oblasti platových materiálů. Může se jednat buď o pracovníka z praxe nebo vyučujícího na středím a vyšším stupni vzdělávání. Obsahem prezentace bude charakterizovat plast, vymezit jeho historii a dělení, dopady na životní prostředí a možnou recyklaci plastů aj. V případě potřeby host zodpoví otázky účastníků.

Upcyklace plastů č. 1

Cíle: Účastníci si vyberou materiál na tvoření a navrhnu ucyklaci.

Čas: 10:30 – 12:30 hod.

Pomůcky: žehlička, přenosná pečící trouba, plech do pečící trouby, pečící papír, PET lahve, kroužek na klíčenku, drát, nůžky, tavná pistole, jehly, svíčky, vzor hlavy zvířata (medvěd, zajíc), vzor na listy (monstera, dub, javor aj.), psací potřeby, tvrdý i měkký papír, dráty, komponenty na výrobu bižuterie, vyřezávací nože, svíčky

Realizace: Účastníci dostanou prostor na inspiraci z internetu či knih. Poté se budou navzájem inspirovat a lektori vše zapíšou na tabuli. Lektori jim ukážou tipy na květináče (Obr.č. 39) a svíčky (Obr. č. 40). Následně si každý z nich vybere věc, na které bude pracovat. Lektori poté musí upozornit účastníky o bezpečnosti práce, popřípadě asistovat účastníkům. V průběhu musí také fotografovat.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:30 – 13:30 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace plastů č. 2

Cíle: Účastníci analyzují své schopnosti, na základě čeho navrhnu svůj plán práce a budou bezpečně manipulovat potřebnými nástroji.

Časová dotace: 13:30 – 15:30 hod.

Pomůcky: žehlička, přenosná pečicí trouba, plech do pečicí trouby, pečicí papír, PET lahve, kroužek na klíčenku, drát, nůžky, tavná pistole, jehly, svíčky, vzor hlavy zvířata (medvěd, zajíc), vzor na listy (monstera, dub, javor aj.), psací potřeby, tvrdý i měkký papír, dráty, komponenty na výrobu bižuterie, vyřezávací nože, svíčky

Realizace: Po přestávce bude každý z účastníků pokračovat v tom, kde skončil před obědem. V případě, že navržený projekt dokončili, zvolí si jiný a budou s ním pokračovat stejným způsobem, tedy navrhnu ho a budou na něm pokračovat. Po dokončení práce každý z účastníků uklidí svůj prostor.

Zakončení 11. setkání

Cíle: Účastníci zhodnotí svou práci a ocení práci ostatních.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: upcyklované výrobky, fotoaparát

Realizace: Po ukončení kreativního bloku nastává čas pro zhodnocení setkání. Každý z nich představí svůj upcyklovaný výrobek. Řekne, jak pracoval, zdali opravdu vyrobil to, co si načrtl, nebo to v průběhu změnil a proč. Navzájem ocení svou práci a sdílí své dojmy a pocity z práce. Následně tyto výrobky lektori vyfotografují a představí jim plán příštího setkání, které bude začínat sběrem odpadků. Řeknou jim, aby si s sebou vzali rukavice, pití, svačinu, boty i oblečení do terénu, pláštěnky v případě deště, případě věci na převlečení. Rozloučí se a odjíždí.

12. Setkání

Sběr odpadků

Cíle: Účastníci identifikují odpadky v přírodě, vnímají jeho škodlivý vliv a automaticky jej seberou ze země.

Čas: 9:00 – 12:00 hod.

Pomůcky: pytle na odpad, rukavice, pláštěnka v případě špatného počasí, pití na cestu, svačina, auto na odvoz, fotoaparát

Realizace: Účastníci s lektory se sejdou v předem určené oblasti, kde budou sbírat odpadky. Může to být kdekoliv v přírodě (les, louka, řeka, jezero) nebo v blízkosti lidského obydlí. To závisí na místě konání kurzů, jaká je tam příroda, kde se nachází aj. Jejich úkolem bude v průběhu dvou hodin posbírat odpadky a uklidit tak okolí. Nejenom že pomohou životnímu prostředí od odpadků a budou tak dělat bohulibou věc, ale také budou na čerstvém vzduchu a prospějí tak i sobě. Touto činností také mohou mnohé inspirovat k podobné činnosti. Před koncem této části přijde domluvený člověk s automobilem, do kterého naloží pytle s odpadky, které doveze na místo před dům. Ostatní společně dojdou/dojedou k budově, kde jim začne přestávka na oběd a odpočinek.

Oběd a odpočinek

Čas: 12:00 – 13:00 hod.

Oběd z vlastních zásob. Následuje poobědová pauza pro odpočinek.

Upcyklace

Cíle: Účastníci manipulují s odpadem, který roztřídí. Účastníci navrhnou možnosti upcyklace roztřídění odpadu, u cyklace donesených materiálů

Čas: 13:00 – 15:30 hod.

Pomůcky: odpadky, textil, šicí stroj, pila, sklenice, dřevo

Realizace: V tvořící místnosti (v případě hezkého počasí venku) proběhne společné roztřídění odpadků na ty, se kterými by se dalo ještě nějak pracovat (plechovky, pneumatiky, oblečení) a ty, které patří na recyklaci (obaly od potravin). Ty, s nimiž se už tvořit nedá, společně odnesou do kontejnerů. Všichni se poté sejdou v místnosti a společně si projdou věci, které našli a inspiroují se na internetu z toho, co mohou z použitelných materiálů vytvořit. Tyto nápady poté lektori vypíšou na tabuli. Poté podle množství materiálu a volby účastníků budou pracovat buď

jednotlivě ve skupině, vytvoří náčrt, který zrealizují. Při tvorbě mohou využít vše, co jim zbylo ze všech předešlých setkání. Na závěr tvoření po sobě každý uklidí věci, které používal.

Zakončení 12. setkání

Cíle: Účastníci předvedou svůj výrobek, shrnou jeho výrobu a ocení práci ostatních.

Čas: 15:30 – 16:00 hod.

Pomůcky: zhotovené výrobky, fotoaparát

Realizace: Po dotvoření celého kurzu po sobě vše společně uklidí a dají na svá místa. Sejdou se v místnosti a své výrobky představí ostatním. Mohou zmínit co to je, jaká je této věci využitelnost, kdo z nich si ji domů vezme a kam ji dá (v případě, že pracují ve skupině), co na ní dělali a jak to probíhalo, co bylo těžké a co by příště udělali jinak aj. Organizátoři tyto výrobky vyfotí.

Mozaika

Cíle: Účastníci třídí své myšlenky a pocity, identifikují nejlepší zážitky a zdůvodní svůj výběr alespoň jedné z částí.

Čas: 15:30 – 16:20 hod.

Pomůcky: fotoaparát, prezentace s fotografiemi kurzu, tvrdé papíry A1, pastelky, fixy, voskovky, suché pastely, textilní materiál, barevné papíry, noviny, Herkules, štětec

Realizace: Lektoři předvedou účastníkům prezentaci. Obsahem toho budou jednotlivá setkání, odborníci, kteří přednášeli a poté výrobky, které účastníci sami vyrobili, popřípadě různé postřehy a připomínky k nim. Poté si účastníci sednou k sobě a dostanou zmíněné pomůcky, které mohou využívat. Lektoři jim vždy řeknou jednotlivé úkoly, které budou postupně zpracovávat. Na každý budou mít cca deset minut. V prvním kroku kreativně zpracují emoci a pocit, který si z kurzu odnáší. K tomu použijí textilní materiál. V druhém kroku zpracují s pomocí voskovek/pastelek/fixů/suchých pastelů jednu jakoukoliv osobu kurzu (úmyslně nesmí zmínit hosty, lektory ani účastníky), která pro ni byla novým zdrojem poznatků či inspirace. Ve třetím kroku s pomocí barevného papíru a novin zpracují jeden výrobek, které je nejvíce bavil. Společně tímto způsobem vytvoří mozaiku aktivit a pozitivních věcí, které si z kurzu odnáší. Účastníci dostanou prostor pro ústní evaluaci mozaiky, ke které mohou přidat své pocity a hodnocení ohledně kurzu, tedy se vyjádřit k aktivitám, hostům aj. Poté lektoři tyto papíry vyfotografují, rozloučí se s účastníky a odjedou.

Evaluace

Evaluace bude probíhat v průběhu každého kurzu lektorem i tvůrcem formou pozorování. Pozoruje se dobu pozornosti při prezentaci, emoce a soustředěnost při kreativní tvorbě.

Evaluace jednotlivých upcyklací budou vždy poslední půl hodinu každého setkání. Na posledním setkání bude navíc probíhat evaluace celého kurzu kreativní formou.

Měsíc po kurzu lektori odešlou účastníkům do emailu nejen fotografie z kurzu, ale i dotazník vytvořený přes Formuláře Google, aby se nad kurzem s odstupem času ještě jednou zamysleli a opět jej zhodnotili (Příloha č. 2).

Závěr

Lidé v 21. století mají mnoho možností využívání volného času. Mohou jej strávit někde o samotě, nebo ho využít k zážitkové akci formou kurzu, který jej může vzdělat a posunout dál.

Teoretická část práce popisuje životní prostředí, provázanost jeho aspektů a člověka jako hlavního znečišťovatele. Zkoumáním literatury lze dojít k uvědomění si provázanosti všech jeho složek, ale také množství oborů zabývajících se tímto tématem, člověka jako nejvlivnějšího tvora na zemi, historických milníků upcyklace a množství tvůrců, kteří se o upcyklaci zajímají nejen ve svém volném čase.

Samotný projekt podal návrh tří měsíčního kurzu upcyklace pro skupinu mladých dospělých. Vzhledem různorodosti upcyklačních aktivit a s tím spojené množství materiálů a nástrojů pro opracování, je vhodné pro něj najít projekt, požádat o dotaci nebo dar. K tomuto tématu by bylo žádoucí vytvořit výzkum s cílem zjistit, jak velké množství lidí upcyklaci zná, kdo ji sám provozuje nebo sleduje tvůrce, který se jí věnuje.

Aktivity, které jsou do kurzu vybrány, mohou být využity v kterémkoli zařízení pro jakoukoli věkovou skupinu. Při plánování je ovšem důležité uvažovat nad určitými aspekty účastníků. Jeden z nich je pohlaví, neboť ženy mají rády detailní práci, kdežto muži se obvykle v detailech nevyžívají. Dále je nutné brát v úvahu věk a vzhledem k němu připravit věci na tvoření. Pro adolescenty a dospělé se věci na tvoření upravovat nemusí, ale pro věkovou kategorii dětství a stáří je úprava nutná. Dále je nezbytné zvážit zdravotní znevýhodnění účastníků, které by pro ně nemělo být důvodem neúčastní na kurzu. V tomto případě je nutné prostředí upravit a přizpůsobit práci konkrétním požadavkům jedince. Tyto úpravy v návrhu projektu zařazeny nejsou.

Předložený návrh kurzu se od ostatních odlišuje velikostí skupiny a také jeho délkou. Kurzy pořádané v České republice jsou pořádané většinou pro jednotlivce v délce několika hodin. Výše uvedený projekt je vytvořen pro skupinu osmnácti až čtyři a dvaceti lidí a je vytvořen na dobu tří měsíců, aby mohli být účastníci více vzděláni v daném tématu.

Pořádání vzdělávacích i zážitkových kurzů je jedna z možností uplatnění sociálního pedagoga, a to buď pod některou z organizací nebo i jako osoba samostatně výdělečně činná. Tato práce ho může obohatit díky přednáškám odborníků i rozdílných pohledů na upcyklaci. Tento kurz může provozovat nekonečně mnohokrát a díky evaluacím svou práci zdokonalovat, popřípadě upravovat podle aktuální potřeby a zájmu.

Seznam literatury

- AViART, 2022. *Our story* [online]. EVERSOM [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://aviar-taustralia.com/about-us/>
- BEK BEK, 2022. *Příběh* [online]. BEKBEK [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://www.bekbek.cz/pribeh/>
- BOCAN, Miroslav, 2012. *Děti a volný čas – jaké kroužky děti navštěvují?* [online]. Metodický portál RVP.CZ [cit. 2021-11-06]. Dostupné z: <https://clanky.rvp.cz/clanek/k/n/14965/DETI-A-VOLNY-CAS---JAKE-KROUZKY-DETI-NAVSTEVUJI.html>
- Co je upcyklace a downcyklace?, 2018. [online]. Jak v kuchyni? [cit. 2021-11-04]. Dostupné z: <https://www.jakvkuchyni.cz/co-je-upcyklace-downcyklace/>
- CS TECHNOLOGIES, 2015. *Upcyklace* [online]. ASSMANN kontejnery a odpady [cit. 2017-03-29]. Dostupné z: <http://www.assmann.cz/blog-upcyklace-detail-51>
- ČERVENKA, Jan, 2004. *Co děláme ve svém volném čase?* [online]. Praha: Sociologický ústav AV ČR [cit. 2014-02-02]. Dostupné z: http://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c1/a3081/f3/100351s_oz40426.pdf
- ČESKO. *Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí*. In: *Zákony pro lidi.cz* [online]. AION CS 2010-2021 [cit. 4. 7. 2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1992-17>
- ČISTÁ VODA, 2018. *S jakými látkami se můžeme setkat ve vodě?* [online]. Čistá Voda: pro každého [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.cistavoda.cz/blog/skodlive-latky-ve-vode/>
- DUŠKOVÁ, Veronika, 2015. *Vedu_clothing* [online]. Instagram. [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.instagram.com/p/CKedC7EjdzQ/>
- EMO, 2018. *PŘEHLEDNĚ: Vše o plastu. Jak vzniká, kde se používá a jak končí*. [online]. iDNES.cz [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/pravdy-a-myty-o-plastech-prehled.A180816_091220_eko-zahranicni_nio
- EVERSOM, 20022. *About Evesom* [online]. EVERSOM [cit. 2021-03-04]. Dostupné z: <https://www.eversom.nl/nl/page/over>
- Evropská unie, 2015. *Životní prostředí: Kvalitní a udržitelné životní prostředí pro nás i budoucí generace* [online]. Lucemburk: Úřad pro publikace evropské unie [cit. 2021-9-17]. ISBN 978-92-79-42629-2. Dostupné z: http://publications.europa.eu/resource/cellar/3456359b-4cb4-4a6e-9586-6b9846931463.0022.03/DOC_1

- FLEKNOVÁ, Monika, 2021. *Morecy: Kdo je MO*. [online]. Morecy.cz [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.morecy.cz/about-us-v2/?v=928568b84963>
- FRANCOVÁ, Helena, 2021. *Kdo jsem já* [online]. Zhefnto.cz [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://zhefnto3.webnode.cz/to-jsem-ja/>
- HÁJEK, Bedřich, HOFBAUER, Břetislav, PÁVKOVÁ, Jiřina, 2011. *Pedagogické ovlivňování volného času – trendy pedagogiky volného času*. 2. vyd. Praha: Portál, 240 s. ISBN 978-80-262-0030-7.
- CHURÝ, Bronislav, 2018. *Cesta kůže* [online]. opaskyjurca.cz [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.opaskyjurca.cz/blog/11-cesta-kuze>
- INDUSTRIALKID, 2015. *Bike me home* [online]. INDUSTRIAL KID [cit. 2021-10-5]. Dostupné z: <http://www.industrialkid.eu/index.php/en/>
- JAK SE VYRÁBÍ PAPÍR? *Dřevo je cesta* [online]. [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.drevojecesta.cz/aktuality/jak-se-vyrabi-papir>
- KNOTOVÁ, Dana, 2011. *Pedagogické dimenze volného času*. Brno: Paido. ISBN 978-80-7315-223-9.
- KOVANDA, Lukáš, 2022. *Bující popelnice Evropy. Každý Čech ročně vyhodí půl tuny odpadu*. [online]. Newstream [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.newstream.cz/money/popelnice-evropy-cesi-generuji-nejvetsi-mnozstvi-odpadu-v-eurozone>
- KRATOCHVÍLOVÁ, Emília, 2000. *Volný čas a výchova*. Bratislava: Univerzita Komenského.
- KREJČÍ, Veronika, 2016. *Otroci fast fashion: Zajímáte se o to, čím pracujete?* [online]. E15.cz [cit. 2022-02-01]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/the-student-times/otroci-fast-fashion-zajimate-se-o-to-ci-praci-nosite-1192500>
- KUŽELA, Daniel, 2021. *GOTS certifikace chrání lidi i životní prostředí. Co skutečně znamená?* [online]. Summer & Myles [cit. 2021-10-5]. Dostupné z: https://www.summermyles.cz/blog/gots-certifikace-chrani-lidi-i-zivotni-prostredi-co-skutecne-znamená/?gclid=CjwKCAjwxZqSBhAHEiwASr9n9EezqCWw1-62jrvV546ApaUYbXPEliF-gDRPza6fzNKBK5tylHr-7OhoCf68QAvD_BwE
- LEGNEROVÁ, Lucie, 2021. *Kdo je Lucie* [online]. Luciinanebesicka.cz [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.luciinanebesicka.com/poznej-lucii>

- MARKOVÁ, Kateřina, 2014. *Uvedení do studia životního prostředí*. Ústí nad Labem: Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 97 s. ISBN 978-80-7414-853-8
- MCKEEVER, Amy, 2010. *Overfishing: Plenty of Fish in the Sea? Not Always*. [online]. National Geographic [cit. 2021-10-4]. Dostupné z: <https://www.nationalgeographic.com/environment/article/critical-issues-overfishing>
- Nakládání s odpadem v EU: fakta a čísla (infografika)*, 2021. [online]. Zpravodajství: Evropský parlament [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20180328STO00751/nakladani-s-odpadem-v-eu-fakta-a-cisla-infografika>
- NEULINGER, John, 1990. *The Road to Eden, After All: A Human Metamorphosis*. Culemborg: Giordano Bruno. ISBN 978-9050130141
- PÁVKOVÁ, Jiřina, 2022. *Pedagogika volného času*. Vyd. 3., aktualiz. Praha: Portál. ISBN 80-717-8711-6.
- PELIKÁNOVÁ, Tereza, 2021. *O atelieru Paletky* [online]. Paletky [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.paletky.cz/o-nas/>
- PETEROVÁ, Katarína, 2021. *ABOUT ME: Vitajte u mňa!* [online]. LaFlorita [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <http://laflorita.sk/about-me/>
- PŘÍRODA.CZ, 2022 *Odborný slovník – význam slova životní prostředí* [online]. Příroda.cz [cit. 2007-06-05]. Dostupný z: <http://www.priroda.cz/slovník.php?detail=8>.
- ROZEHNAL, Josef, KRAUS, 2021. *O nás* [online]. NAHAKU [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <Http://www.nahaku.net/about>
- RUSKÁ, Jana, 2020. *Chimaera: YANA E.- RUSKÁ*. [online]. Paletky [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.chimaera.cz/o-chimaere>
- SLÁBOVÁ, Markéta, 2006 *Ochrana a tvorba životního prostředí*. České Budějovice. Srna, 2019. *O nás*. [online]. SRNA [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://srna.cz/o-nas/>
- SUNG, Kyung Eur, 2015. *A review on upcycling: Current body of literature, knowledge gaps and way forward*. [online]. Venice [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: https://www.academia.edu/14163325/A_Review_on_Upcycling_Current_Body_of_Literature_Knowledge_Gaps_and_a_Way_Forward_Kyungeun_Sung
- ŠERÁK, Michal, 2009. *Zájmové vzdělávání dospělých*. Vyd. 1. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-551-6.

ŠPANVIRTOVÁ, Petra, 2020. *Můj příběh* [online]. Balajsemsukně.cz [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.bylajsemsukne.cz/o-mne/>

TŘÍDĚNÍODPADU.CZ, 2022. *DŘEVO: Jak se recykluje a zpracovává dřevěný odpad*. [online]. Tříděníodpadu.cz [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.trideniodpadu.cz/drevo>

TŘÍDĚNÍODPADU.CZ, 2022. *Jak se recyklují elektronické kabely* [online]. Tříděníodpadu.cz [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.trideniodpadu.cz/jak-se-recykluji-elektricke-kabely>

TŘÍDĚNÍODPADU.CZ, 2022. *Jak se recyklují nápojové plechovky* [online]. Tříděníodpadu.cz [cit. 2022-03-07]. Dostupné z: <https://www.trideniodpadu.cz/jak-se-recykluji-napojove-plechovky>

Upcyclace, downcyclace, recyklace. Znáte rozdíl?, 2016 [online]. Siegl kontejnery [cit. 2021-9-17]. Dostupné z: <https://www.siegl.cz/blog/odpady/upcyclace-downcyclace-recyklace-znate-rozdil>

VÁGNEROVÁ, Marie, 2007. *Vývojová psychologie II: dospělost a stáří*. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 461 s. ISBN 978-80-246-1318-5.

VLACHOVÁ, Veronika, 2019. *Šperky z odpadu: Inspirujte se, jak využít nepotřebný materiál*. [online]. Burda style [cit. 2021-10-5]. Dostupné z: <https://www.burdastyle.cz/navody/sperky-z-odpadu/>

Přílohy

Příloha č. 1: Návrh plakátu

Příloha č. 2: Dotazník

Kurz Upcyklace (4. 2. až 22. 4. 2023)

Milí účastníci kurzu,
moc vás zdravíme a doufáme, že se vám dobře daří! Ještě jednou Vám děkujeme za účast v kurzu a zároveň Vás chceme poprosit o jeho zhodnocení. Hodnocení nám poslouží k úpravě v případě jeho opakování.
Dotazník je zcela anonymní (pokud ale chcete, může se na konci podepsat).
Vaši lektoři :)

marie.vajdakova@gmail.com (nesdíleno) [Přepnout účet](#)

***Povinné pole**

Jaký je tvůj celkový pocit z kurzu?

1 2 3 4 5

Skvělý ○ ○ ○ ○ ○ Hrozný

Byla jsem spokojený/á s *

Místem kurzu

Trváním kurzu (tj. 3 měsíce)

Hodinovou dotací (tj.6 hod/den)

Se dnem kurzu (tj. sobota)

Dopravní dostupností

Lektory

Chováním ostatních účastníků

S ničím z těchto věcí

Jiné: _____

Dozvěděla ses nějaké nové informace o životním prostředí *

Ano, dozvěděla jsem se mnoho nových informací

Více informací pro mě bylo známých

Více informací pro mě byly neznáme

Ne. Všechno co bylo řečeno pro mě bylo neznámé

Změnil/a bys něco na kurzu? *

Ano

Ne

Pokud byla tvá předchozí odpověď "Ano", popiš prosím co bys změnil/a.

Vaše odpověď _____

Označuj jednotlivé Upcyklace podle toho jak moc tě bavily *jako ve škole* *

	1	2	3	4	5
Plechovek	○	○	○	○	○
Jeanů	○	○	○	○	○
Košil	○	○	○	○	○
Triček	○	○	○	○	○
Skla	○	○	○	○	○
Palet	○	○	○	○	○
Dřeva	○	○	○	○	○
Papíru	○	○	○	○	○
Kůže	○	○	○	○	○
Drátů	○	○	○	○	○
Plastu	○	○	○	○	○

Napiš, který host tě nejvíce a nejméně zaujal. Svůj postoj zdůvodni

Vaše odpověď _____

Prostor pro dotazy, připomínky popř. zprávu pro lektory :)

Vaše odpověď _____

Obr. č.1. LaFlorita: upcyklace košile a zbytkové metráže

Zdroj: <http://laflorita.sk/upcyklovane-zlte-saty-video-postup/>

Obr. č. 2. BylaJsemSukně: crossbody z bundy

Zdroj: <https://www.bylajsemsukne.cz/produkt/tasticka-staroruzova/>

Obr. č. 3. LuciinaNebesicka: Šaty z osmi košil

Zdroj: https://www.instagram.com/luciinanebesicka_upcycled/?hl=cs

Obr. č. 4. MORECY: Batoh pan Tmavý z Kalhotova

Zdroj: <https://www.morecy.cz/Rolltop-batoh-pan-Tmavy-z-Kalhotova-d37.htm>

Obr. č. 5. Zhefnuto: pantofle

Zdroj: <https://www.facebook.com/zhefnuto/>

Obr. č. 6. Vedu_clothing: Top se šněrováním ze starých kalhot

Zdroj: <https://www.instagram.com/p/CNMpjHbjtcl/>

Obr. č. 7. Paletky: stůl KYOKU

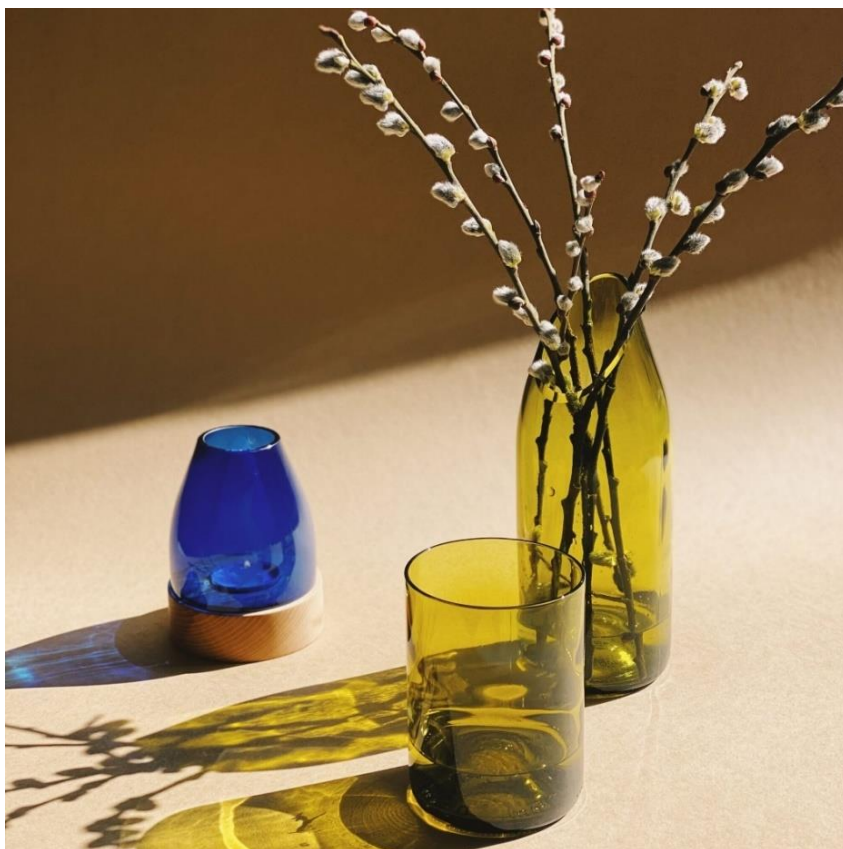
Zdroj: <https://www.paletky.cz/project/stul-kyoku/>

Obr. č. 8. Chimery: upcyklovaný konferenční stůl

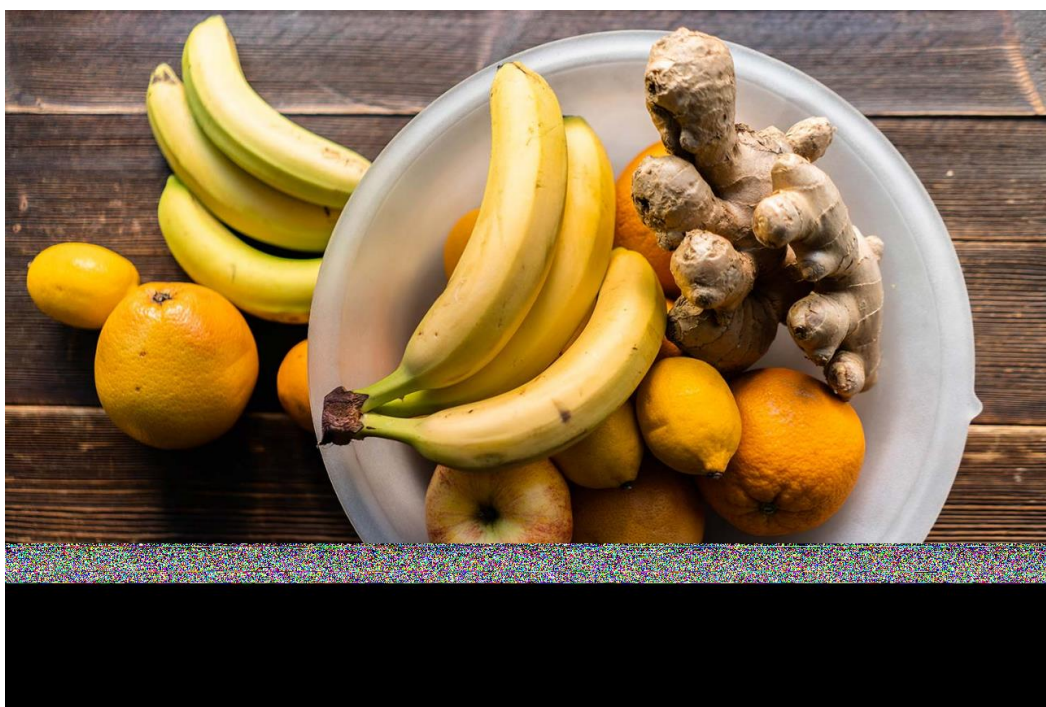
Zdroj: <https://www.chimaera.cz/galerie>

Obr. č. 9. SRNA: vázy

Zdroj: <https://srna.cz/kategorie-produktu/vazy/>

Obr. č. 10. NAHAKU: WASHup

Zdroj: <http://www.nahaku.net/custom>

Obr. č. 11. NAHAKU: Lustr

Zdroj: <http://www.nahaku.net/custom>

Obr. č. 12. Zuzi.smi: Spona do kravaty

Zdroj: <https://www.zuzismi.eu/produkt/spona-do-kravaty-pecka-jednoducha/>

Obr. č. 13. BEKBEK: Batoh Snow ze stínících rolet

Zdroj: <https://www.bekbek.cz/batoh-snow/>

Obr. č. 14. EVERSOM: Obal na pivo z požárních hadic

Zdroj: <https://shop.eversom.nl/products/om-packer>

Obr. č. 15. AViART Australia: pracovní stůl z křídla letadla

Zdroj: <https://aviartaustralia.com/product/desk-tables/>

Obr. č. 16. INDUSTRIAL KID: lampička z jízdního kola

Zdroj: <http://www.industrialkid.eu/index.php/en/>

Obr. č. 17. Květináč z plechovek

Zdroj: <https://the3rsblog.wordpress.com/2014/07/17/woven-planter-update/>

Obr. č. 18. Květináč nebo stojan na tužky z plechovky

Zdroj: <https://viivilla.se/tradgard/blomstertorn/>

Obr. č. 19. Peněženka z jeansů

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/659003357984196999/>

Obr. č. 20. Batoh z jeansů

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/659003357984197075/>

Obr. č. 21. Top z pánské košile

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/659003357972600360/>

Obr. č. 22. Sukně z pánské košile

Zdroj <https://cz.pinterest.com/pin/659003357972600217/>

Obr. č. 23. Deka z triček

Zdroj: https://www.etsy.com/shop/TexasHookandNeedle?ref=simple-shop-header-name&listing_id=554583773

Obr. č. 24. Koberček z triček

Zdroj: <https://acultivatednest.com/genius-ways-to-upcycle-t-shirts/>

Obr. č. 25. Váza ze sklenice

Zdroj: <https://pichoneshome.wordpress.com/2018/07/16/decoracion-de-mesas/>

Obr. č. 26. Vázy z flašky od alkoholu

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/659003357984427651/>

Obr. č. 27. Pelíšek pro psa z palety

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/13229392647897325/>

Obr. č. 28. Stojan na květiny z palety

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/914862417229235/>

Obr. č. 29. Stojan na mobil aj. z dřeva

Zdroj: https://www.diyncrafts.com/26637/gifts/25-manly-diy-fathers-day-gifts-upcycled-materials?utm_source=pushengage&utm_medium=push_notification&utm_campaign=pushengage

Obr. č. 30. Dekorace ze dřeva

Zdroj: <https://freshideen.com/diy-do-it-yourself/fruehjahrsputz-naht-42-upcycling-ideen-zum-selber-machen.html>

Obr. č. 31. Dekorace z ruliček od toaletního papíru

Zdroj: <https://www.hometalk.com/diy/s-13-diy-crafts-for-all-of-those-toilet-paper-tubes-you-re-stockpiling-44276979>

Obr. č. 32. Koš z krabice od bot

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/659003357984425992/>

Obr. č. 33. Koš ze starých novin

Zdroj: <https://letsusewords.wordpress.com/tag/recycle/>

Obr. č. 34. Dekorace ze starého papíru

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/199213983508255039/>

Obr. č. 35. Taška ze zbytků kůže

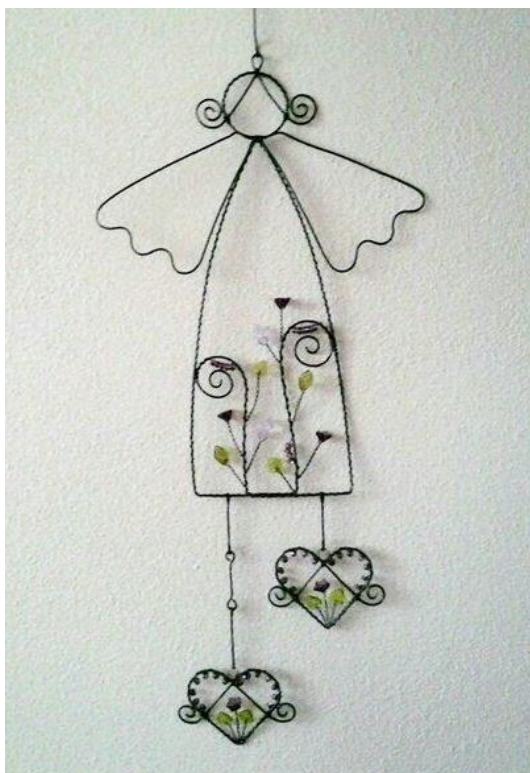
Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/844493670738782/>

Obr. č. 36. Peněženka ze zbytků kůže

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/250301691776232784/>

Obr. č. 37. Dekorace z drátů

Zdroj: <https://cz.pinterest.com/pin/703756184235925/>

Obr. č. 38. Odrátovaná sklenice

Zdroj: <https://www.fler.cz/ha-sla>

Obr. 39. Květináč z PET lahví

Zdroj: <https://www.budgetdumpster.com/blog/diy-plastic-bottles-recycling/>

Obr. č. 40. Svícen z PET lahví

Zdroj: <https://twitter.com/arekorekawaii/status/786131890591846401/photo/1>